

Förord

I denna rapport redovisas dödligheten i åldrarna 30 till 90 år fördelad efter tre bakgrundsvariabler förutom kön och ålder nämligen civilstånd, utbildning och typ av boende för perioden 1986 till 2003. Studiens tidsavgränsning har styrts av tillgången på utbildningsdata.

Rapporten är deskriptiv och baserad på data sammanställda från SCB:s befolkningsregister kompletterat med information från utbildningsregistret och fastighetstaxeringsregistret. Huvuddelen av rapporten begränsar sig till personer födda i Sverige. För utrikes födda finns brister i befolkningsregistren med en övertäckning av riskpopulationen med runt 30 000 samt dessutom stundtals besvärande brist på information om utbildning. Livslängd bland invandrare har behandlats i ett separat kapitel. I en senare rapport planeras en fortsatt och fördjupad analys av dödligheten.

Rapporten har utarbetats av Hans Lundström, Åke Nilsson och Jan Qvist vid enheten för "Demografisk analys och jämställdhet".

Statistiska centralbyrån i december 2004

Berndt Öhman

Torbjörn Israelsson

Innehåll

Förord.....	3
Innehåll	4
Sammanfattning	5
Inledning.....	8
1 Dödlighetsutvecklingen efter kön och ålder	9
2 Dödlighet och socioekonomisk ställning.....	13
3 Dödlighet efter civilstånd.....	15
4 Dödlighet efter utbildning	24
5 Dödlighet efter typ av boende.....	35
6 Invandrarnas livslängd.....	44
7 Summary	54
8 Tabellbilaga	57
9. Metod och material	78
10. Referenser	82

Sammanfattning

I denna rapport redovisas dödlighetsutvecklingen i åldrarna 30 till 90 år under åren 1986 till 2003. Förutom efter kön och ålder redovisas dödligheten också efter civilstånd, utbildningsnivå och typ av boende. Underlaget är baserat på SCB:s befolkningsregister samt registren över utbildning och fastighetstaxering. Rapporten är deskriptiv. Huvuddelen av rapporten begränsas till personer födda i Sverige på grund av brister i registren när det bland annat gäller uppgifter om utbildning för utrikes födda.

Vi kan notera en allmänt minskande dödlighet i samtliga åldrar mellan 30 och 90 år under perioden 1986 till 2003. I yngre åldrar och bland äldre var den genomsnittliga årliga dödlighetsnedgången lika stor för män och kvinnor. Dödlighetsnedgången har varit snabb i yngre åldrar och mer långsam bland äldre. I åldrarna mellan 45 och 75 år minskade emellertid dödligheten betydligt snabbare för män än för kvinnor.

Dödlighet efter civilstånd

Gifta har en lägre dödlighet än övriga civilståndsgrupper. Därtill kommer att skillnaderna i dödlighet mellan gifta och övriga ökat sedan år 1986. I åldrarna över 50 år har dödligheten minskat snabbare bland gifta än bland andra civilståndsgrupper och allmänt har dödlighetsnedgången i åldrarna över 50 år varit långsammare för kvinnor än för män. Bland ogifta minskade dödligheten långsammast.

Dödlighet efter utbildning

Vid beräkningen av dödligheten efter utbildning har information från utbildningsregistret använts. Även om högsta erhållna utbildning för så gott som samtliga uppnåtts innan man fyllt 30 år så har själva registret kompletterats och rättats till, inte minst vid folkräkningen 1990. Det är av denna anledning olämpligt att följa dödlighetsutvecklingen på alltför detaljerad nivå. Vi har valt att begränsa studien till tre utbildningsnivåer: förgymnasial, gymnasial samt eftergymnasial utbildning.

Det allmänna mönster vi kan notera är att dödligheten är som lägst för personer med eftergymnasial utbildning och som högst för personer med förgymnasial utbildning. De relativa skillnaderna i dödlighet mellan de tre utbildningsgrupperna minskar med stigande ålder. Även här kan vi för perioden 1986 till 2003 notera växande

skillnader i dödlighet mellan utbildningsgrupperna. Dödligheten har minskat snabbast bland personer med eftergymnasial utbildning och långsammast för dem med förgymnasial utbildning. I vissa åldrar har dödligheten till och med ökat för personer med förgymnasial utbildning. Detta kan ha ett samband med att gruppen minskat kraftigt i antal och kommit att mer domineras av personer med sämre hälsa. I 50-årsåldern har till exempel andelen kvinnor med förgymnasial utbildning minskat från 51 procent år 1985 till endast 15 procent år 2002. En kalkyl av den återstående medellivslängden vid 30 års ålder pekar på stora skillnader mellan de tre utbildningsgrupperna. Den återstående medellivslängden vid 30 års ålder för personer med eftergymnasial utbildning var år 2003 52 år för män och nära 56 år för kvinnor. Återstående medellivslängden för personer med förgymnasial utbildning var mellan 4 och 5 år lägre.

Dödlighet efter boende

Vid beräkningen av dödligheten efter typ av boende har för åren 1998 till 2003 en indelning kunnat göras i tre grupper: boende i flerfamiljshus hyresrätt, flerfamiljshus bostadsrätt samt boende i småhus. Boendets betydelse för skillnader i hälsa/dödlighet är mångfacetterad. De flesta människor gör "boendekarriär" som har samband med såväl ålder som ekonomiska resurser. Även hälsan kan påverka boendesituationen. Boendet kräver egentligen en djupare analys än vad som kunnat göras i denna första deskription.

Sett över hela populationen i åldern 30 till 90 år, oavsett eventuella skillnader i var i landet man bor, så är dödligheten lägst för boende i småhus och högst för boende i hyresrätt. De relativa skillnaderna i dödlighet minskar med stigande ålder. Även här har skillnaderna i dödlighet ökat under perioden. För personer boende i flerfamiljshus med hyresrätt har dödlighetsnedgången varit långsam eller för kvinnor till och med oförändrad sedan år 1998. För boende i småhus har däremot dödligheten minskat snabbast och då speciellt för män.

I åldrarna 30 till 90 år dominerar boende i småhus kraftigt över de övriga två grupperna. I 50 års ålder var det runt 70 procent som bodde i småhus att jämföra med cirka 20 procent i hyresrätt och 10 till 15 procent i bostadsrätt.

Medellivslängd bland invandrare

Återstående medellivslängden vid 20 års ålder för olika invandrargrupper i Sverige överensstämmer i stort sett med nivån för Sverigefödda. Vid en jämförelse mellan medellivslängden för

invandrargrupperna i Sverige och medellivslängden i födelseländerna är skillnaderna i många fall betydande, särskilt för länder utanför Europa.

Inledning

I den officiella statistiken redovisas årligen dödligheten i befolkningen. Uppdelningen av dödligheten görs efter kön, ålder, civilstånd, region mm¹. Ett område som inte belysts är den socio-ekonomiska bakgrunden.

Denna rapport tar särskilt upp betydelsen av denna bakgrundsstruktur och då i första hand utbildning och typ av boende. Studien omfattar perioden 1986–2003. En annan anledning till studien är att SCB:s register ger oss mycket goda möjligheter att grundläggande studera detta område.

Rapporten är disponerad på följande sätt. I kapitel 1 redovisas dödligheten efter kön och ålder. I kapitel 2 görs en teoretisk beskrivning av den utvalda socio-ekonomiska strukturen. I kapitlen 3–5 visas resultaten av dödligheten uppdelad efter civilstånd, utbildning och typ av boende. En viktig avgränsning har varit att det främst är Sverigefödda som studeras på grund av bortfall för invandrare i vissa bakgrundsvariabler. I ett avslutande kapitel undersöker vi särskilt invandrarnas dödlighet.

¹ Se Befolkningsstatistik 2002.

1 Dödlighetsutvecklingen efter kön och ålder

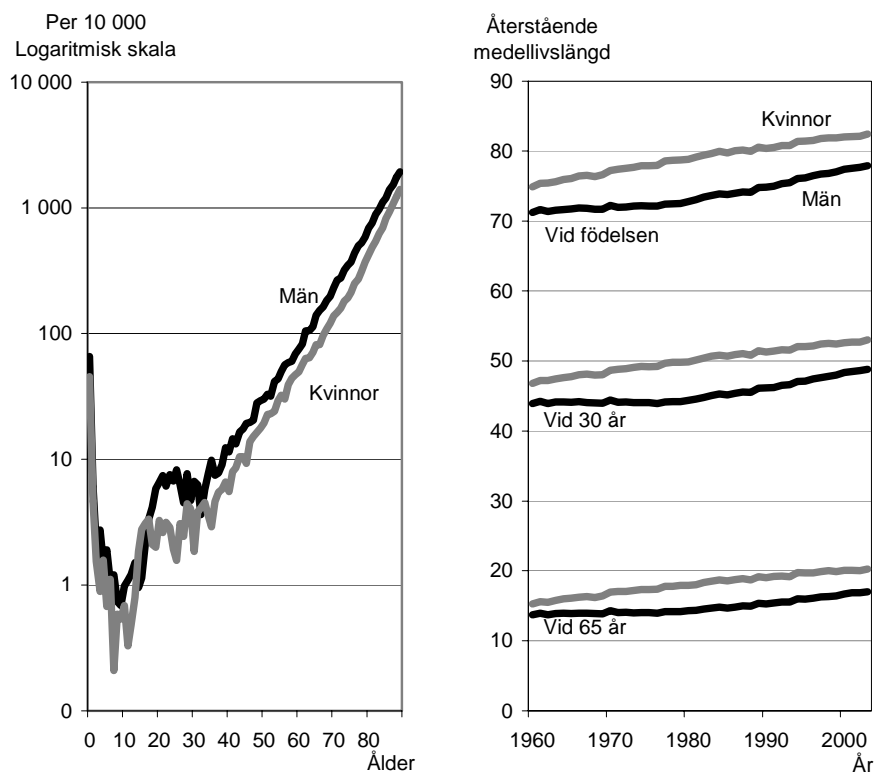
Grundläggande vid studier av dödligheten är att dela upp befolkningsunderlaget efter ålder och kön. Risken att dö ökar kraftigt med stigande ålder. Bland de allra yngsta är emellertid dödligheten förhållandevis hög (spädbarnsdödlighet). Med stigande ålder sjunker sedan dödligheten under några åldersår till ett minimum runt 10 års ålder för att därefter stadigt öka med stigande ålder. Dödligheten i olika åldrar är genomsnittligt omkring 70 procent högre för män än för kvinnor.

Ett sammanfattande mått på dödligheten är medellivslängden. Kalkylen av medellivslängden baseras på observerad dödlighet i olika åldrar under en begränsad tidsperiod. Vi får därmed en bild av den rådande dödlighetens effekter. Beräkningen görs alltid med könsuppdelning. Vid beräkningen av medellivslängden antas det dödlighetsmönster som gäller för perioden vara gällande under livstiden för en fiktiv grupp levande födda.

För år 1960 beräknades medellivslängden bli 71 år för män och 75 år för kvinnor. År 2003 hade medellivslängden ökat till 78 respektive 82 år. Skillnaden i medellivslängd mellan män och kvinnor var 3,7 år 1960. Denna skillnad ökade till över sex år för att år 2003 åter ha minskat till 4,6 år. Även när man ser på den återstående medellivslängden vid till exempel 30 och 65 års ålder framträder klara skillnader mellan män och kvinnor. I dessa fall beräknas den återstående livslängden för dem som uppnått 30 respektive 65 års ålder. År 2003 var återstående medellivslängden vid 30 års ålder 49 år för män och 53 för kvinnor och vid 65 års ålder 17 respektive 20 år.

Med dödlighet avses här en relativ frekvens av dödsfall, dvs. antalet dödsfall i en ålder/åldersgrupp i förhållande till samtliga personer i åldern/åldersgruppen under en given tidsperiod. Denna typ av mått, dödstal, har använts genomgående i rapporten som ett mått på dödligheten.

Exempelvis var dödstalet under år 2003 för en kvinna som var 30 år gammal 0,2 promille, vid 60 år 5 promille och vid 90 år 159 promille.

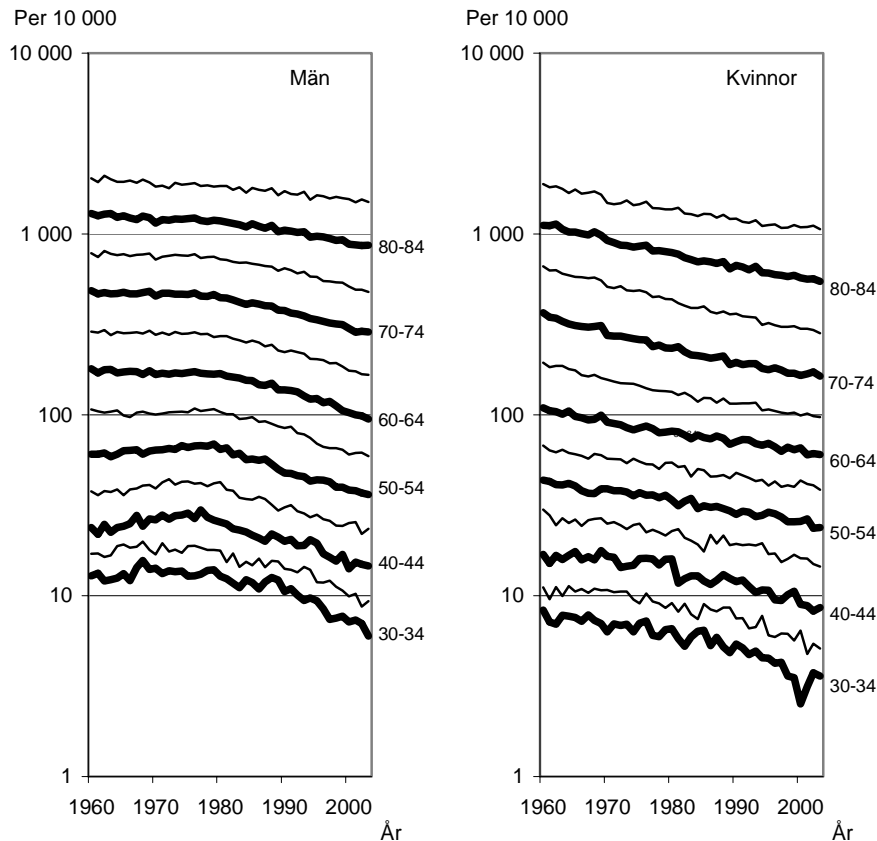
Diagram 1.1 Dödstal år 2003 samt återstående medellivslängd år 1960 till 2003 efter kön och ålder**Tabell 1.1 Återstående medellivslängd (år) vid födelsen, vid 30 och 65 års ålder efter kön och observationsår**

	Män			Kvinnor		
	Födelsen	30 år	65 år	Födelsen	30 år	65 år
1960	71,2	43,9	13,7	74,9	46,8	15,3
1970	72,2	44,4	14,3	77,2	48,7	17,0
1980	72,8	44,3	14,3	78,9	49,9	18,0
1990	74,8	46,2	15,3	80,4	51,3	19,0
2000	77,4	48,4	16,7	82,0	52,6	20,1
2003	77,9	48,8	17,0	82,4	53,0	20,3

Diagram 1.2 visar dödlighetsutvecklingen år från år sedan 1960 för män och kvinnor. Dödligheten för kvinnor har minskat under hela den studerade perioden. För män är bilden litet annorlunda. Fram till slutet av 1970-talet kan man till och med notera en ökad dödlighet bland medelålders män. Detta berodde huvudsakligen på en ökning av dödligheten i hjärt- och kärlsjukdomar. Vid slutet av 1970-talet bröts denna utveckling och byttes till en snabbt minskande dödlighet (Demografiska rapporter 2001).

Diagram 1.2 Dödstal för män och kvinnor i åldern 30–89 år 1960–2003

Logaritmisk skala

Diagrammet har en logaritmisk skala, vilket innebär att kurvorna anger den relativa förändringen. En linjär nedgångskurva innebär en konstant procentuell nedgång i dödligheten år från år.

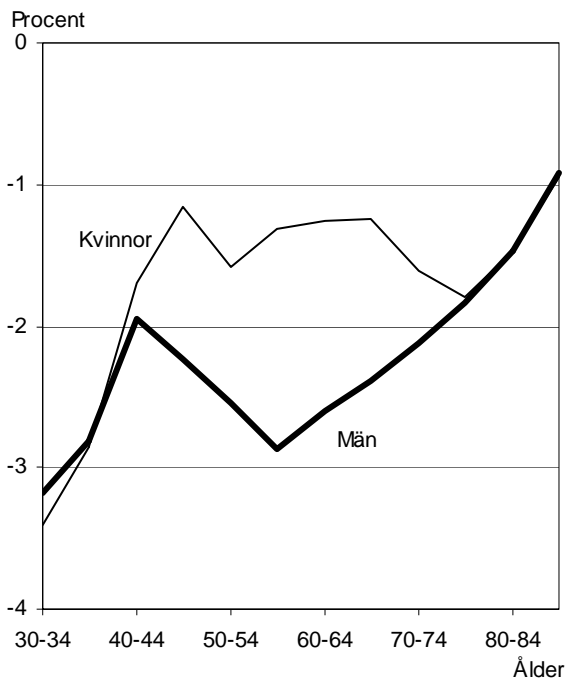
De senaste decenniernas nedgång i dödlighet har i stor utsträckning gällt de kroniska sjukdomarna, dit vi bland annat räknar de stora dödsorsaksgrupperna hjärt- och kärlsjukdomar och cancer. Bakom

förändringarna ligger bl.a. en övergång till hälsosammare livsstil och förbättrad sjukvård.

Mellan år 1986 och 2003 har dödligheten minskat snabbare för män än för kvinnor i åldrarna mellan 45 och 75. För kvinnor minskade dödligheten under perioden med runt 1,5 procent medan dödligheten för män minskade med mellan 2 och 3 procent per år. I åldrarna under 45 och från 75 var dödlighetsnedgången lika stor för män och kvinnor. I åldern 30–34 år var dödlighetsnedgången hela 3 procent per år för såväl män som kvinnor medan nedgången var endast 1 procent i åldern 85–89 år.

I följande kapitel kommer dödligheten i olika sociala grupperingar att följas från år 1986 till och med år 2003. Åldern och den sociala grupperingen avser i det följande hela tiden förhållandet vid varje kalenderårs start. Vi kommer i kapitel 3–5 att inrikta analysen på dem som är födda i Sverige. Av Sveriges befolkning som år 2003 uppgick till 9,0 miljoner var 7,9 miljoner födda i Sverige. År 1986 var motsvarande antal 8,4 miljoner respektive 7,7 miljoner.

Diagram 1.3 Genomsnittlig årlig förändring av dödligheten under perioden 1986–2003 efter kön och ålder.

2 Dödlighet och socioekonomisk ställning

Som indikator på socio-ekonomisk ställning brukar man vanligen använda variabler som utbildning, typ av boende, inkomst och yrke men även familj och boenderegion. Det allmänna mönstret som visats i svenska och internationella studier är då att vissa grupper har betydligt högre dödlighet än andra. Så har till exempel personer med låg utbildningsnivå en högre dödlighet än personer med hög utbildningsnivå.

Varför dödligheten skiljer sig mellan olika grupper kan vara svårt att tolka med vår typ av variabeluppsättning. Vilka är de specifika orsakerna bakom skillnaderna? Försvärande vid tolkningen är också att det ofta finns samband mellan de sociala variablerna (Wilmoth and Dennis, 2001).

I den epidemiologiska litteraturen pekar man på s.k. riskfaktorer som förklaringar till dödlighetsskillnader. Sådana kan gälla arbetslivsexponering för individerna respektive miljöinflytande i vid bemärkelse utanför arbetsfären. Hit kan man även räkna livstilsfaktorer såsom rökning, alkoholkonsumtion, kostvanor, motion och övervikt men också andra faktorer relaterade till privatlivet såsom familjerelationer och sociala nätverk. De socioekonomiska variabler som vi kommer att undersöka har en mängd olika kopplingar till de nämnda livstils- och familjeeffekterna och ger en sammanlagd bakgrundseffekt. Det bör också nämnas att vi enbart ser på dödligheten totalt utan uppdelning på dödsorsaker. I de lägre åldrarna dominerar olyckor/självmod och tumörer och i högre åldrar cirkulationsorganens sjukdomar och tumörer.

Det finns även en annan komplikation vid användningen av socioekonomiska "förklaringsvariabler". Personer med bättre hälsa har tillfälle till såväl högre utbildning som inkomst och har även lägre dödlighet. Här föreligger alltså en selektion i den studerade bakgrundsstrukturen. Kausaliteten påverkas i dessa fall. Vid studier med en inkomstvariabel aktualiseras detta problem särskilt men selektionsproblemet finns närvarande för de flesta sociala och ekonomiska variabler.

I vår studie har vi valt att redovisa civilstånd (familj), utbildning och typ av boende. De valda variablerna skall representera betydelsefull social och ekonomisk bakgrund för individen. Typ av boende är i viss mån en komplex variabel på samma sätt som inkomstvariabeln.

Dödligheten analyseras i denna rapport med en socioekonomisk bakgrundsvariabel i taget för individerna. Analysen är sålunda i första hand deskriptiv, dvs. syftet är att visa på de faktiska dödlighetsskillnaderna mellan olika variabelgrupper. Motivet är att så tydligt som möjligt visa på grundläggande dödlighetsskillnader och deras tidsutveckling genom vårt omfattande datamaterial som ger en hög grad av tillförlitlighet. Vi ser t.ex. på utbildningsnivåns betydelse för dödligheten oavsett hur dessa skillnader hänger samman med andra bakgrundsvariabler eller med olika riskfaktorer. Vi redovisar emellertid alltid variablerna efter kön och ålder. Den regionala strukturen ingår dock ej².

Även om studien har ett enkelt syfte kan det vara av värde att se kort på den teoretiska bakgrunden till sambanden mellan dödligheten och de valda socio-ekonomiska variablerna. Dessa teorier visar på kopplingen mellan dödlighetsskillnaderna och den bakomliggande riskstrukturen.

Utbildning anses t.ex. vara relaterad till

- skillnader i informationsresurser som påverkar en individs förutsättningar för att säkerställa god livsstil och därmed hälsa
- skillnader i ekonomiska och miljömässiga resurser som allmänt hänger samman med hälsoförhållanden (effekt vid t.ex. cirkulationsorganens sjukdomar)

Typ av boende (upplåtelseform) har liknande kopplingar där materiella resurser är en viktig komponent och familjen är ett viktigt "kontaktnät" för medlemmarna som sammanhänger med hälsa.

Slutligen kan nämnas att utbildning alltmer har kommit i fokus som indikator på socioekonomisk ställning vid studier av dödlighetsskillnader. Uppnådd högsta utbildningsnivå har fördelen att den kan bestämmas för alla individer. Dessutom har den högsta utbildningsnivån för individen vanligen uppnåtts vid 25 till 30 års ålder, det vill säga innan vuxenårens ökande ohälsa och stigande dödlighet börjar göra sig påminda.

² För variabeln typ av boende görs en kompletterande uppdelning efter Kommunförbundets regionindelning.

3 Dödlighet efter civilstånd

Avsikten med att särskilt ta med civilståndsuppdelningen av dödligheten i denna rapport är att denna variabel får representera den sociala bakgrundsvariabeln familjeförhållanden. En uppdelning av dödstalen efter kön, ålder och civilstånd visar på en generellt lägre dödlighet för gifta jämfört med övriga civilstånd. Detta har allmänt visats i internationella studier och för Sverige. Dödligheten efter civilstånd finns sedan länge redovisad i den officiella statistiken i en enkel sammanfattande form. Vi kommer i det följande att ingående belysa de senaste årens utveckling.

Resultat

I diagram 3.1 redovisas de civilståndsuppdelade dödstalen i logaritmisk skala. Avstånden mellan kurvorna representerar i denna skalform relativa skillnader. Av diagrammet framgår att dödligheten är högst för ej gifta för de båda observationsåren 1986 och 2003. I stort sett ligger ogifta, skilda och änkor/änklingar på en gemensam högre dödlighetsnivå än gifta. I yngre åldrar är divergensen i dödlighet som störst mellan gifta och personer i övriga civilstånd. Skillnaderna mellan de "absoluta" dödstalen är naturligtvis inte så stora eftersom dödligheten i t.ex. 30 års åldern inte är så hög jämfört med äldre personer (se tabellbilaga, tabell 4)³. I de högsta åldrarna minskar skillnaderna i dödlighetsnivån mellan civilstånden. I stora drag är grundmönstret likadant för män och kvinnor.

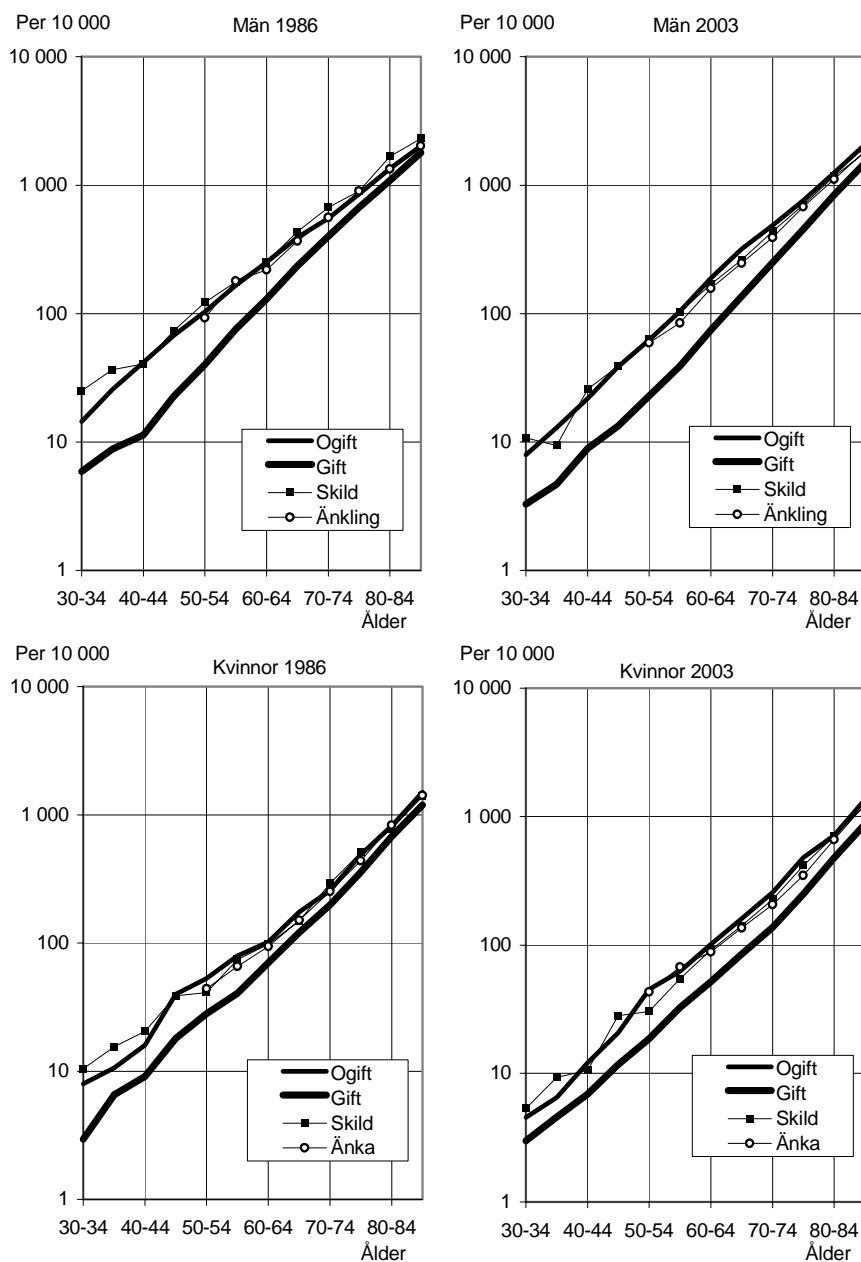
Tidsutvecklingen

I diagram 3.1 visas förhållandena dels under år 1986, dels under år 2003 för män respektive kvinnor. Den allmänt sjunkande dödligheten mellan dessa år har inte inneburit någon större förändring i grundmönstret utan "överdödligheten" för ogifta, skilda och änklingar och änkor består jämfört med dödligheten för gifta. För äldre kvinnor kan dock märkas en ökande "överdödlighet" bland ej gifta äldre personer. Den relativa skillnaden i olika åldrar har blivit mera jämn.

När vi jämför dödlighetsutvecklingen mellan civilstånden över tid bör det påpekas att civilståndet som variabel ändrat karaktär. Denna förändring har uppstått på grund av utbredningen av samboendet, dvs. allt fler är numera sammanboende även bland ej gifta. Det föreligger alltså en glidning i familjerepresentativiteten. Enligt

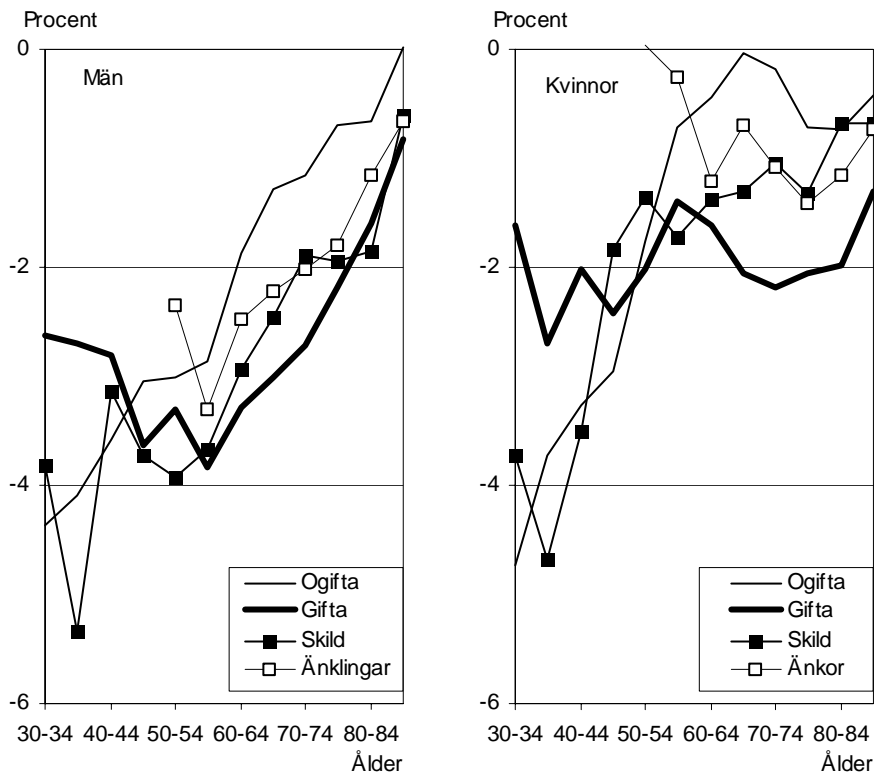
³ Gäller även dödstalen efter utbildning och boende i följande kapitel.

Diagram 3.1 Dödligheten år 1986 och 2003 efter kön, ålder och civilstånd. Födda i Sverige. Logaritmisk skala

Nilsson (2003) varierar dödligheten inom civilstånden beroende på om man är ensamstående eller samboende. Av detta skäl torde civilståndskillnaderna i dödlighet krympa något. Sist i detta kapitel

Diagram 3.2 Genomsnittlig årlig förändring av dödligheten under perioden 1986–2003 efter kön, ålder och civilstånd. Födda i Sverige

finns en mer utförlig beskrivning av vilka förändringar som civilståndsvariabeln genomgått.

I diagram 3.2 tydliggör vi utvecklingen med hjälp av den genomsnittliga årliga förändringen av dödligheten efter civilstånd i olika åldrar. Nedgångarna i dödlighet under perioden har varit omfattande, särskilt bland medelålders personer (se även diagram 1.3). I yngre åldrar har dödligheten för ogifta och skilda minskat mer än för gifta. Det rör sig om en minskning med runt 4 procent årligen att jämföra med en minskning på mellan 2 och 3 procent för gifta män och 2 procent för gifta kvinnor.

Som vi tidigare påpekade är det just i åldrarna under 50 år som samboendet ökat. Andelen gifta har minskat samtidigt som andelen ogifta ökat. En stor del av de ogifta är i praktiken sambor med levnadsförhållanden liknande gruppen gifta. I högre åldrar är utvecklingen annorlunda. Ogifta män i åldrarna 60 år och äldre har haft den långsammaste dödlighetsnedgång medan skilda män haft en ungefär lika snabb dödlighetsnedgång som gifta män. För kvinnor i åldrarna

50 år och äldre kan noteras att samtliga ej gifta har haft en betydligt långsammare nedgång än gifta. För till exempel änkor minskade dödligheten med endast en procent i genomsnitt årligen mellan år 1986 och 2003. Ett liknande mönster har också observerats i flera andra länder (Valkonen, 2004).

Tabell 3.1 Överdödlighet jämfört med gifta män respektive kvinnor år 1986–1990 och 1999–2003. Födda i Sverige

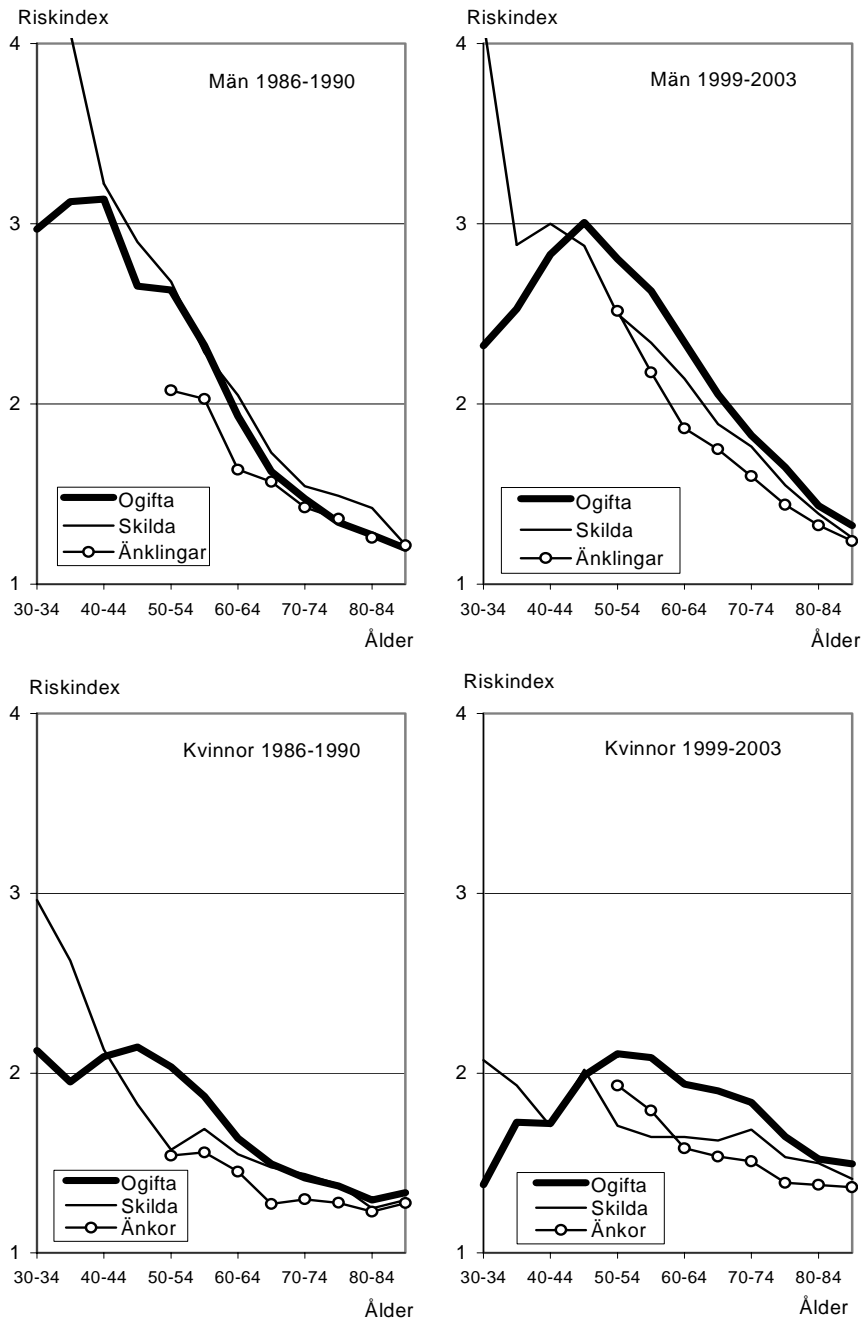
Ålder	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65–69	70–74	75–79	80–84	85–89
Män												
Ogifta												
1986–90	3,0	3,1	3,1	2,7	2,6	2,3	1,9	1,6	1,5	1,3	1,3	1,2
1999–03	2,3	2,5	2,8	3,0	2,8	2,6	2,3	2,1	1,8	1,6	1,4	1,3
Skilda												
1986–90	4,4	4,1	3,2	2,9	2,7	2,3	2,0	1,7	1,5	1,5	1,4	1,2
1999–03	4,1	2,9	3,0	2,9	2,5	2,3	2,1	1,9	1,8	1,5	1,4	1,3
Änklingar												
1986–90					2,1	2,0	1,6	1,6	1,4	1,4	1,3	1,2
1999–03					2,5	2,2	1,9	1,7	1,6	1,4	1,3	1,2
Kvinnor												
Ogifta												
1986–90	2,1	2,0	2,1	2,1	2,0	1,9	1,6	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3
1999–03	1,4	1,7	1,7	2,0	2,1	2,1	1,9	1,9	1,8	1,6	1,5	1,5
Skilda												
1986–90	3,0	2,6	2,1	1,8	1,6	1,7	1,5	1,5	1,4	1,4	1,2	1,3
1999–03	2,1	1,9	1,7	2,0	1,7	1,6	1,6	1,6	1,7	1,5	1,5	1,4
Änkor												
1986–90					1,5	1,6	1,5	1,3	1,3	1,3	1,2	1,3
1999–03					1,9	1,8	1,6	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4

Överdödlighet=2 ska tolkas som en dubbelt så hög dödlighet som för gifta män respektive kvinnor

Överdödligheten bland ej gifta

I diagram 3.3 och tabell 3.1 beskrivs explicit överdödligheten för ej gifta. Gifta har en referensnivå med riskindex = 1. Ej gifta män under 60 år hade åren 1986–90 mer än dubbelt så hög dödlighet som gifta i dessa åldrar. I 40-årsåldern var överdödligheten för ogifta män allra högst, ca 3,1 gånger så hög som för gifta. I 30-årsåldern var överdödligheten mer än 4 gånger så hög för fränskilda. Fram till år 1999–2003 har överdödligheten i lägre åldrar minskat något samtidigt som vi kan notera en stigande överdödlighet i åldrarna över 50 år. Vid till exempel 70 års ålder steg överdödligheten för ogifta män från 50 procent till nästan dubbelt så hög dödlighet som för gifta män. För kvinnor var dödligheten för ogifta i åldrarna under 60 år ungefär dubbelt så hög som för gifta kvinnor 1986–1990. Högst överdödlighet

Diagram 3.3 Överdödlighet jämfört med gifta efter kön och ålder år 1986–1990 och 1999–2003. Födda i Sverige

Riskindex 1 betyder att dödligheten är densamma som för gifta

fanns bland fränskilda i 30-årsaldern. Även för kvinnor minskade överdödligheten bland de yngre fram till 1999–2003. I åldrarna över 60 kan vi dock notera en stigande överdödlighet liksom fallet var för män. En överdödlighet på något mindre än 50 procent jämfört med gifta kvinnor har fram till åren 1999–2003 förvandlats till ett läge där ogifta kvinnor har nära dubbelt så hög dödlighet som gifta kvinnor ända upp till 75 års ålder. Vi kan notera att denna förändring ägt rum trots det ökade samboendet bland ej gifta.

Civilståndsstrukturens förändringar

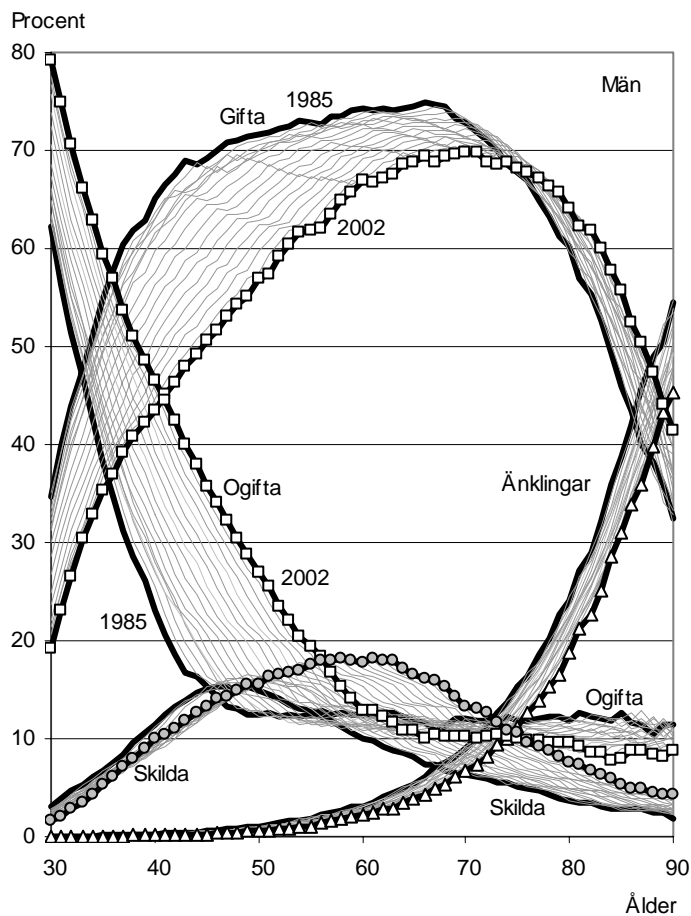
I detta avsnitt redovisas andelarna av befolkningen som befinner sig i de olika civilstånden. Vi har även lagt in en tidsdimension i figuren som stöd för beskrivningen av civilståndsstrukturens förändring mellan år 1985 och 2002.

Vid presentation av dödligheten i olika civilstånd är det väsentligt för förståelsen av den samlade effekten att se gruppernas storlek. I detta fall vill vi också visa hur samboende brett ut sig i den svenska befolkningen. I lägre åldrar har som en följd av det ökade samboendet andelen gifta minskat betydligt. Parbildningen som helhet har däremot inte förändrats nämnvärt i dessa åldrar (Landgren-Möller, 1997).

Tabell 3.2 Fördelning av befolkningen i åldern 50, 70 och 80 år efter kön och civilstånd för åren 1985 och 2002. Födda i Sverige. Procent

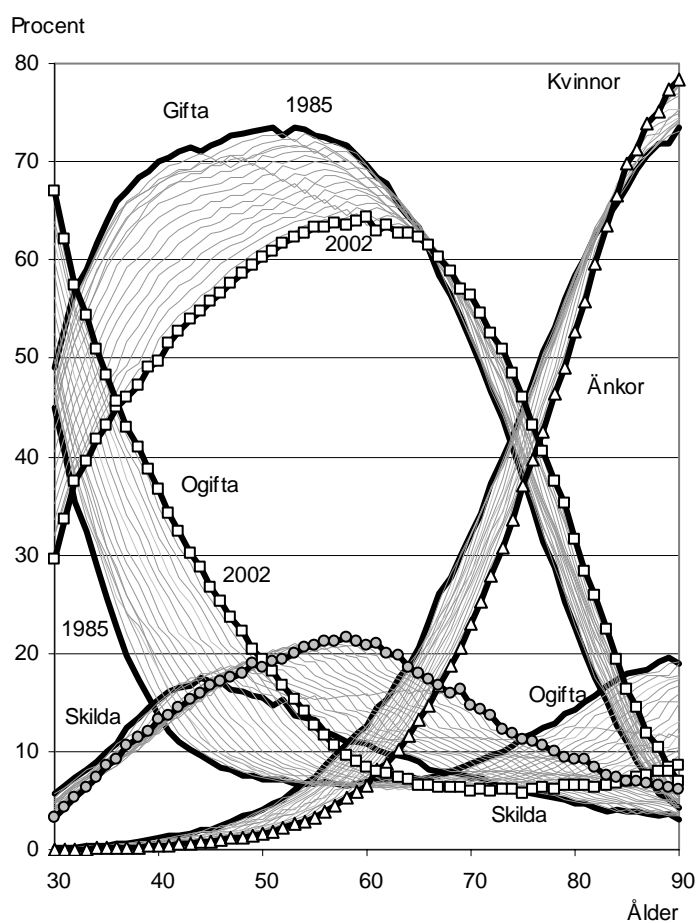
År	50 år		70 år		80 år	
	1985	2002	1985	2002	1985	2002
Män						
Gifta	72	57	73	70	60	64
Ogifta	12	27	12	10	12	10
Skilda	15	16	6	13	4	8
Änklingar	1	1	9	7	24	19
Totalt	100	100	100	100	100	100
Kvinnor						
Gifta	73	60	52	56	23	31
Ogifta	7	19	9	6	14	7
Skilda	15	19	7	15	5	9
Änkor	4	2	32	23	58	53
Totalt	100	100	100	100	100	100

Diagram 3.4 Fördelningen av befolkningen efter ålder och civilstånd 31 december år 1985 till 2002. Män födda i Sverige

Befolkningens sammansättning efter ålder och civilstånd har förändrats kraftigt mellan år 1985 och 2002. De största förändringarna kan noteras för åldrarna under 70 år. Andelen giftna män har minskat samtidigt som andelen ogiftna ökat. I diagram 3.4 redovisas fördelningen av Sverigefödda män efter civilstånd och ålder för åren 1985 till 2002. De grovare kurvorna avser år 1985 respektive 2002. För män i åldern 50 år har till exempel andelen giftna minskat från 72 procent år 1985 till 57 procent år 2002. Allmänt har andelen giftna män i åldrarna under 70 år minskat mellan år 1985 och 2002 medan andelen ogiftna ökat. I åldrarna över 70 år har istället andelen giftna och skilda ökat litet medan andelen änklingar och ogiftna minskat.

Diagram 3.5. Fördelningen av befolkningen efter ålder och civilstånd 31 december år 1985 till 2002. Kvinnor födda i Sverige

För kvinnor kan ett liknande mönster noteras. Männenns högre dödlighet får dock till följd att andelen änkor är högre än andelen giftna kvinnor i åldrarna över 75 år. Utvecklingen mellan år 1985 och 2002 i högre åldrar har dock varit densamma som för män med en ökande andel giftna och skilda medan andelen ogifta och änkor minskat.

Återstående medellivslängden för en 65-åring i olika civilstånd

För att jämföra vad dödligheten i olika civilstånd betyder i form av livslängd kan medellivslängden kalkyleras. Denna typ av kalkyl känns dock inte meningsfull i yngre åldrar där gruppen ogifta alltmer har kommit att omfatta personer som inte är ensamstående utan sambor. En studie avseende dödligheten åren 1991–92 och åldern 20–64 år visar att ensamstående, ogifta kvinnor har cirka 70 procent högre dödlighet än sambor. Bland ogifta män har ensamstående drygt två gånger så hög dödlighet som sambor (Nilsson 2003).

I högre åldrar överensstämmer civilståndet bättre med den faktiska familjesituationen. En kalkyl av återstående medellivslängden vid 65 års ålder för personer födda i Sverige efter civilstånd visar som väntat högst återstående medellivslängd för gifta och den lägsta medellivslängden för ogifta. Skillnaderna är betydande. Skulle dödligheten totalt i befolkningen sjunka till samma nivå som för gifta så skulle återstående medellivslängden vid 65 års ålder för män öka från 17,1 till 18,4 år en ökning med 1,3 år. För kvinnor skulle återstående medellivslängden öka från 20,3 till 22,0 eller med 1,7 år. Detta får väl mest betraktas som ett räkneexempel. Som framgick av diagram 3.4 och 3.5 har andelen gifta ökat och andelen ogifta och andelen änklings/änkor minskat i åldrarna över 65. Om denna utveckling fortsätter skulle även en konstant dödlighet efter civilstånd i framtiden leda till en minskande total dödlighet för såväl män som kvinnor.

Tabell 3.3 Återstående medellivslängd vid 65 år ålder efter kön, civilstånd och år. Personer födda i Sverige

År	Män					Kvinnor				
	därav	ogifta	gifta	skilda	änklings	därav	ogifta	gifta	skilda	änkor
1986	14,9	13,4	15,7	12,4	13,6	18,8	18,0	19,9	18,0	18,4
1987	15,0	13,5	16,0	13,1	13,5	18,9	18,1	20,2	17,7	18,6
1988	15,0	13,3	15,8	13,0	13,8	18,7	17,8	19,9	17,8	18,3
1989	15,4	13,8	16,4	13,4	14,1	19,2	18,2	20,1	18,2	19,0
1990	15,4	13,7	16,3	13,2	14,1	19,0	18,0	20,2	18,2	18,7
1991	15,5	13,6	16,4	13,3	14,2	19,2	18,1	20,6	18,2	18,9
1992	15,6	13,7	16,7	13,3	14,0	19,3	18,2	20,5	18,1	18,9
1993	15,6	13,7	16,6	13,5	14,3	19,2	17,6	20,5	18,3	18,8
1994	16,1	14,1	17,1	14,0	14,6	19,8	18,4	21,5	18,8	19,4
1995	16,0	14,0	17,0	14,2	14,7	19,7	18,2	21,2	18,6	19,4
1996	16,1	14,1	17,2	14,1	14,8	19,7	18,2	21,1	18,6	19,4
1997	16,3	14,0	17,3	14,5	15,0	19,9	18,2	21,4	18,9	19,5
1998	16,4	14,2	17,5	14,2	15,0	20,1	18,5	22,0	19,0	19,5
1999	16,5	14,3	17,7	14,3	15,1	20,0	18,5	21,9	18,7	19,4
2000	16,7	14,3	17,9	14,6	15,4	20,1	18,3	22,3	18,8	19,5
2001	16,9	14,5	18,1	14,8	15,5	20,1	18,5	21,7	18,9	19,5
2002	17,0	14,5	18,1	14,8	15,6	20,1	18,3	21,7	18,8	19,5
2003	17,1	14,3	18,4	15,1	15,7	20,3	18,4	22,0	19,1	19,8

4 Dödlighet efter utbildning

Dödligheten fördelad på olika utbildningsgrupper har inte tidigare redovisats i den löpande befolkningsstatistiken. Ett skäl är att socio-ekonomiska indelningsvariabler, särskilt utbildning, först under senare år fått en allt större tyngd som betydelsefulla bakgrundsvariabler vid studier av hälsa. Ett flertal studier har visat på sambanden mellan dödlighet och utbildningsnivån, bl.a. Elo och Preston (1996). Ett annat skäl är att utbildningsstatistiken som sådan tidigare har varit begränsad, dvs. saknat uppgifter om personer i högre åldrar. Vi har här gjort kompletteringar i denna del av åldersskalan.

Första året med utbildningsuppgifter ur SCB:s utbildningsregistret var 1985⁴. I samband med folkräkningen 1990 rättades utbildningsregistret upp och uppgiften om högsta erhållna utbildningsnivå blev heltäckande från denna tidpunkt⁵. Utbildningsregistret omfattar endast information för personer upp till och med 74 års ålder. Vi har kunnat följa personer högre upp i åldrarna och då behållit senast kända information om uppnådd högsta utbildningsnivå. För dem födda 1910 eller tidigare finns dock inget underlag för komplettering. Utbildningsregistret har i vår studie sedan kopplats till uppgifter om dödligheten.

Resultat

I diagram 4.1 redovisas dödstalen för de olika utbildningsgrupperna högst förgymnasial, högst gymnasial och eftergymnasial utbildning. För 1986 hade personer med eftergymnasial utbildning genomgående lägre dödlighet än de med gymnasial eller förgymnasial utbildning. Personer med förgymnasial utbildning hade högst dödlighet. Män och kvinnor har ett liknande grundmönster men män har något större dödlighetsskillnader i lägre åldrar. Den relativa skillnaden i dödlighet mellan utbildningsnivåerna är i allmänhet störst bland yngre personer. Med ökande ålder minskar skillnaderna betydligt. Detta grundmönster har i stora drag legat fast under hela den period som vi studerar.

⁴ Utbildningsuppgifter för åren 1985–1989 baseras på folkräkningen 1970 kompletterat med information från ett antal register om avslutade utbildningar i Sverige. Folkräkningarna 1975, 1980 och 1985 innehöll inga uppgifter om utbildning. Följaktligen saknas i mycket stor utsträckning uppgifter om invandrades utbildning före 1990.

⁵ Uppgifter om högsta utbildningsnivå för varje individ fastställs årligen baserad på tillgänglig information.

Om vi utgår från utbildningsregistret 1990 (diagram 4.2), som kompletterats med uppgifter ur Folk- och bostadsräkningen 1990, ser mönstret ungefär likadant ut som för 1986. Registerförändringen har alltså inte nämnvärt påverkat resultaten.

I samma diagram visas också dödlighetskurvorna för året 2003. I detta fall kan dödlighetsmönstret följas upp till 90 års ålder. Det är anmärkningsvärt att dödlighetskurvorna för denna tidpunkt motsvarar en så tydlig gradient i skillnader i olika åldrar. Ju högre utbildningsnivå, desto lägre dödlighet.

För dödligheten i de högsta åldrarna, senaste observationsår 2003, är avståndet mellan utbildningsgrupperna inte särdeles framträdande. De relativa skillnaderna i dödlighet och indirekt i hälsa pekar sålunda på att utbildningsnivån under senare delen av livsspannet får allt mindre betydelse. Denna tendens var inte lika märkbar vid studiet av civilståndsdödligheten. I det fallet fanns en tendens till ökade relativa dödlighetskillnader i högre åldrar.

Diagram 4.1 Dödlighet år 1986 efter kön, ålder och utbildningsnivå. Födda i Sverige. Logaritmisk skala

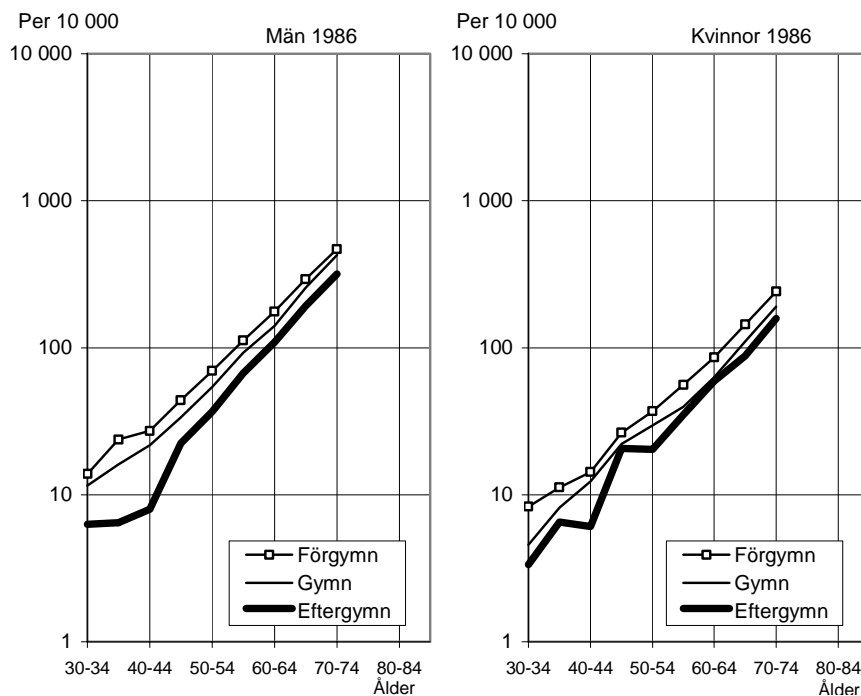
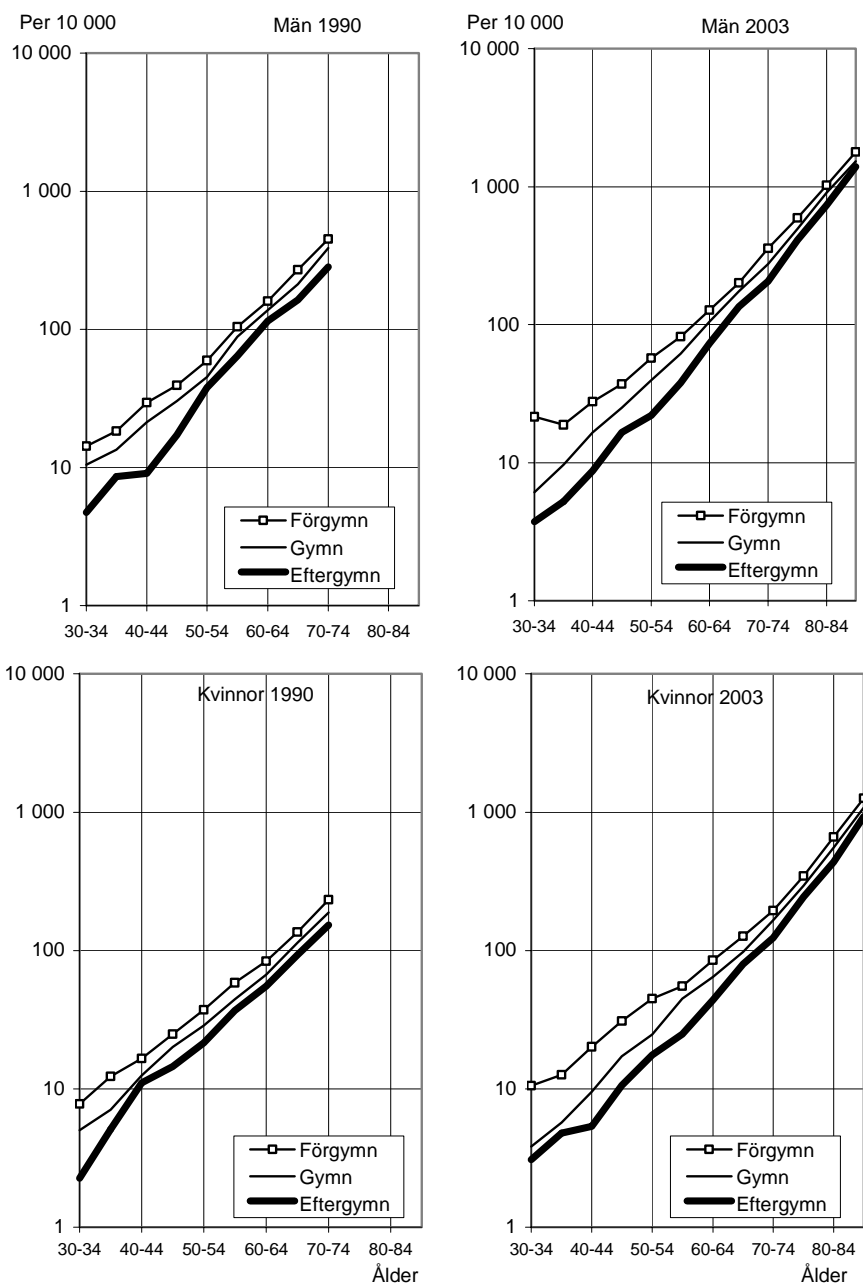

Diagram 4.2 Dödlighet år 1990 och 2003 efter kön, ålder och utbildningsnivå. Födda i Sverige. Logaritmisk skala

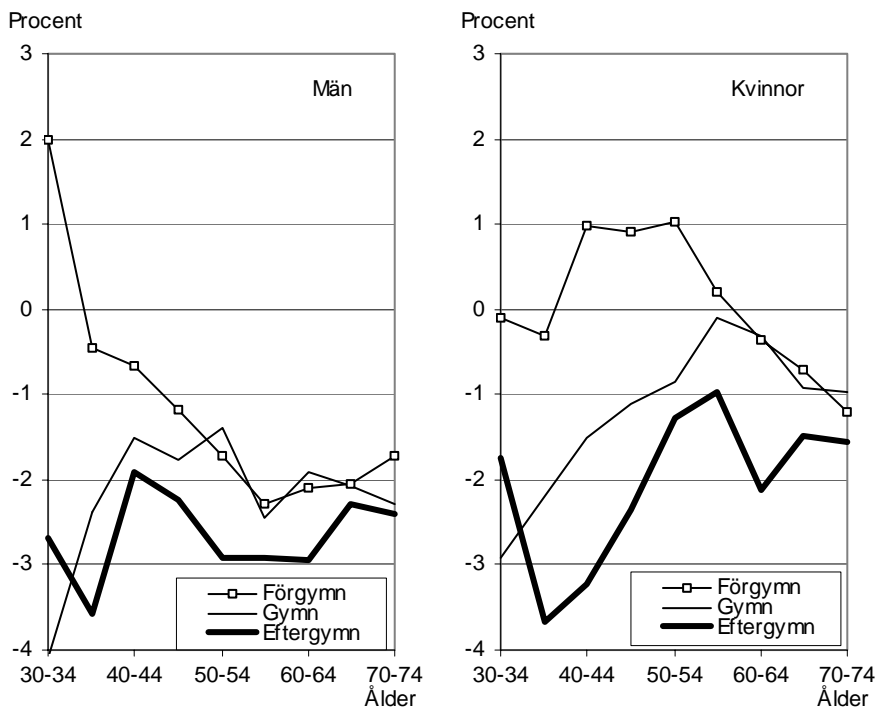
Tidsutvecklingen

Utveckling över tiden, som en jämförelse mellan kurvorna för 1990 och 2003, pekar mot en växande skillnad i dödlighetsnivå mellan de

olika utbildningsgrupperna, vilket gäller både för män och kvinnor (upp till 75 års ålder).

I diagram 4.3 redovisas särskilt den genomsnittliga förändringen av dödlighetsnivåerna i olika åldrar för hela perioden. Av diagrammet framgår att dödlighetsnedgången alltsedan år 1986 har varit olika snabb beroende på kön, ålder och utbildningsnivå. För män har dödlighetsnedgången varit snabbare för grupperna med gymnasial respektive eftergymnasial utbildning jämfört med gruppen med endast förgymnasial utbildning. Störst är skillnaderna i yngre åldrar. Översiktligt gäller ungefär samma bild för kvinnor.

Diagram 4.3 Årlig genomsnittlig förändring av dödligheten 1986–2003 efter kön, ålder och utbildningsnivå. Födda i Sverige

Dödligheten för personer med eftergymnasial utbildning har i genomsnitt minskat med runt tre procent årligen för män och runt två procent för kvinnor under perioden 1986 till 2003. För män med gymnasial utbildning minskade dödligheten med drygt två procent årligen under perioden medan nedgången var litet långsammare för kvinnor. När det gäller män med förgymnasial utbildning minskade dödligheten i åldrarna under 40 år mycket långsamt (t.o.m. en

uppgång i åldern 30–35 år). För kvinnor har vi haft ökande dödlighet i denna grupp ända upp till 60 års ålder. Detta speciella utvecklingsmönster kan ha ett samband med att gruppen med förgymnasial utbildning minskat kraftigt i antal under perioden och personer med sämre hälsa mer kommit att dominera gruppen.

I slutet av kapitlet redovisas de mycket kraftiga förändringarna av andelarna i utbildningsgrupperna under samma observationstid. Gruppen med förgymnasial utbildning har minskat mest för kvinnor. Å andra sidan är könsskillnaden i dödlighetsutveckling betydlig. Uppgången i dödlighet med ca 1 procent årligen bland medelålders lågutbildade kvinnor torde dock inte enbart kunna förklaras av förskjutningar i utbildningsnivåernas andelar. Andra faktorer kan ha betydelse. En sådan faktor kan vara andelen dagligrökare. Kvinnor med förgymnasial utbildning har nämligen en relativt hög andel dagligrökare (Persson m.fl. 2004)⁶.

Sammantaget sker det alltså en nedgång i dödlighet inom utbildningsgrupperna om vi undantar ökningen av dödligheten för medelålders kvinnor och yngre män med förgymnasial utbildning. Eftersom förändringen är störst för de högutbildade tillväxer de relativa skillnaderna generellt.

Överdödligheten bland dem med lägre utbildning

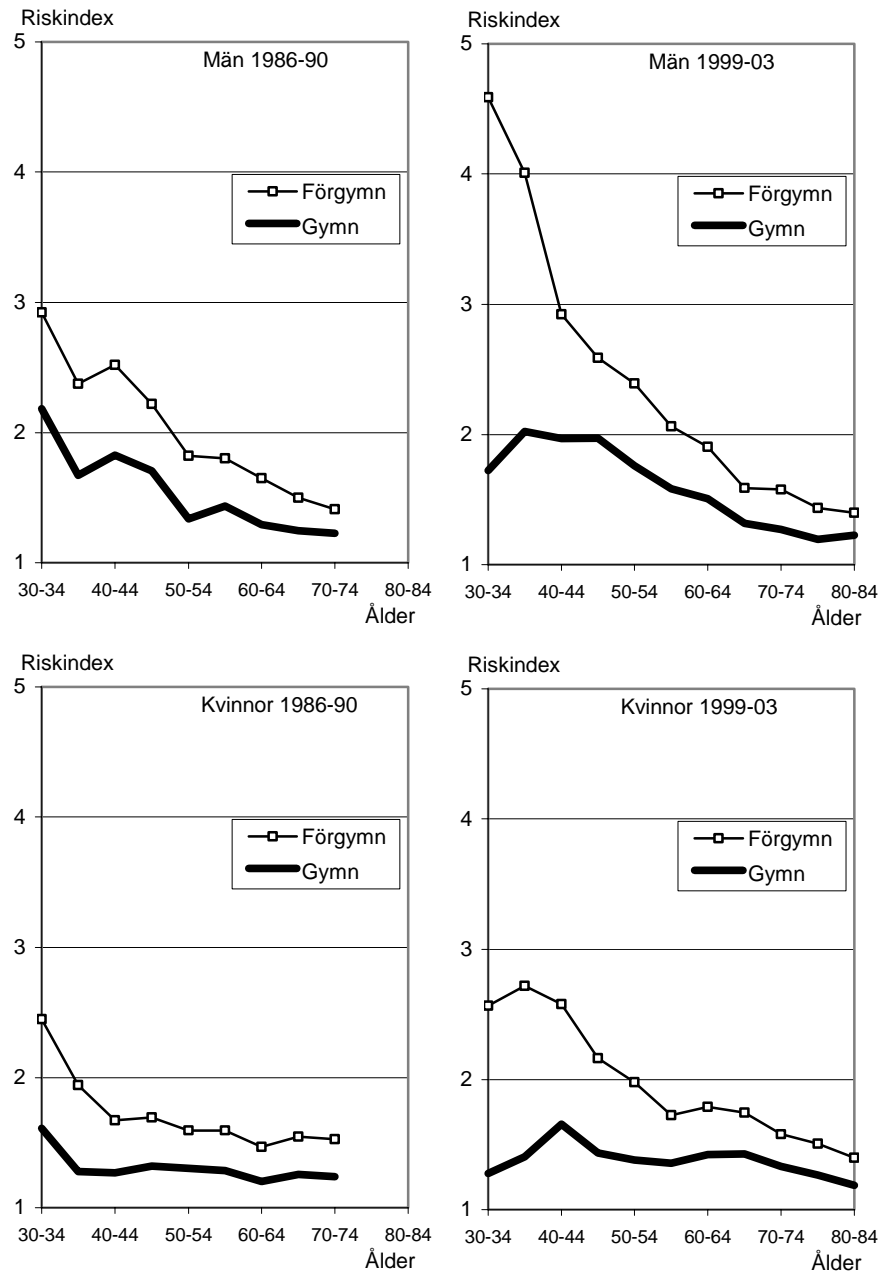
Överdödligheten för dem med lägre utbildning redovisas i diagram 4.4 genom att en referensnivå = 1 anges för dödligheten i gruppen med eftergymnasial utbildning.

Överdödligheten för personer med förgymnasial utbildning framgår tydligt för den senare perioden 1999–2003. Personer under 60 års ålder hade åren 1999–2003 mer än dubbelt så hög dödlighet som gruppen med eftergymnasial utbildning. I åldern 30–34 år är överrisken för män så mycket som 4–5 gånger så stor. Personer med gymnasial utbildning hade generellt 50–100 procent högre dödlighet än personer med eftergymnasial utbildning.

Anmärkningsvärt är den höga och växande överdödligheten för män och kvinnor med lägre utbildning i åldrarna upp till runt 60 år. Överdödligheten minskar emellertid med stigande ålder. Å andra sidan har överdödligheten för framför allt personer med högst förgymnasial utbildning ökat under hela perioden från mitten av 1980-talet till idag för yngre män och medelålders kvinnor (se föregående diagram 4.3).

⁶ Gäller åldrarna 16–84 år för tidpunkterna 1988/89 och 2001/2002.

Diagram 4.4 Överdödlighet jämfört med personer med eftergymnasial utbildning efter kön, ålder och utbildning. År 1986–1990 och 1999–2003

Riskindex=1 innebär samma dödlighet som för personer med eftergymnasial utbildningsnivå.

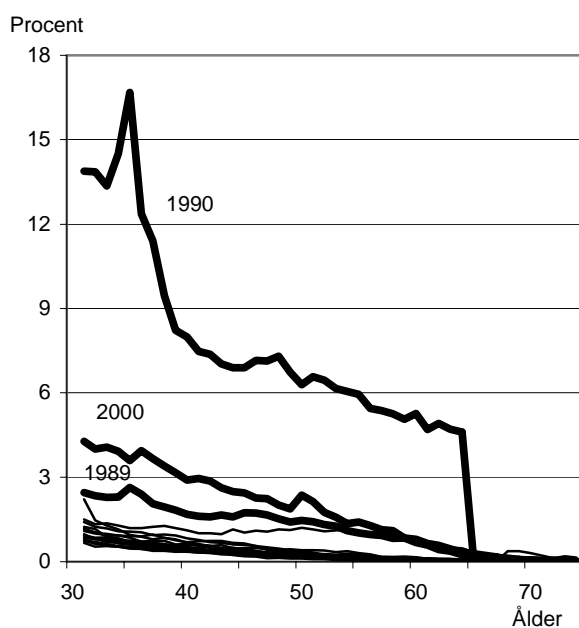
Tabell 4.1 Överdödlighet jämfört med personer med eftergymnasial utbildning efter kön, ålder och utbildningsnivå 1986–2003.

Kön	Period	Ålder											
		30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64	65–69	70–74	75–79	80–84	
Män													
Förgymn. utbildning	1986–90	2,9	2,4	2,5	2,2	1,8	1,8	1,7	1,5	1,4			
	1999–03	4,6	4,0	2,9	2,6	2,4	2,1	1,9	1,6	1,6	1,4	1,4	
Gymnasial utbildning	1986–90	2,2	1,7	1,8	1,7	1,3	1,4	1,3	1,2	1,2			
	1999–03	1,7	2,0	2,0	2,0	1,8	1,6	1,5	1,3	1,3	1,2	1,2	
Kvinnor													
Förgymn. utbildning	1986–90	2,4	1,9	1,7	1,7	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5			
	1999–03	2,6	2,7	2,6	2,2	2,0	1,7	1,8	1,7	1,6	1,5	1,4	
Gymnasial utbildning	1986–90	1,6	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,3	1,2			
	1999–03	1,3	1,4	1,7	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,2	

Utbildningsstrukturens förändringar

Utbildningsnivån har indelats i tre grupper: förgymnasial, gymnasial och eftergymnasial. Andelen personer som ändrar utbildningsnivå mellan två kalenderår är som framgår av diagram 4.5 mycket liten.

Det allmänna mönstret har under perioden sedan 1985 varit att endast var hundra person i 30-års åldern eller färre fått ändrad utbildningsnivå mellan ett år och ett annat. I högre åldrar var byte av utbildningsnivå ännu mer ovanligt. De enda undantagen var i samband med framförallt folkräkningen 1990 men även för år 2000 då ändringar i utbildningsnivå var mer vanliga. Ny och mer aktuell information var anledningen till förändringarna. Mellan år 1989 och 1990 ändrades utbildningsnivån för runt 15 procent av personerna i 35-års åldern. I åldrarna 40–74 år ändrades utbildningsnivån för runt sex procent av personerna. I samband med förändringarna i utbildningsregistret år 2000 blev andelen personer som fått ändrad utbildningsnivå betydligt lägre.

Diagram 4.5 Andel personer efter ålder som fått ändrad utbildningsnivå jämfört med föregående kalenderår. Födda i Sverige**Tabell 4.2 Andel personer efter högsta utbildningsnivå, kön, ålder och år. Personer födda i Sverige. Procent**

Kön	Ålder			
	40 år	50 år	60 år	70 år
Utbildning				
Män år 1985				
Förgymnasial utb	36	49	57	69
Gymnasial utb	41	33	29	22
Eftergymnasial utb	22	15	11	6
Män år 2002				
Förgymnasial utb	15	24	35	51
Gymnasial utb	55	46	40	32
Eftergymnasial utb	30	30	24	17
Kvinnor år 1985				
Förgymnasial utb	34	51	65	76
Gymnasial utb	41	31	26	17
Eftergymnasial utb	24	16	7	4
Kvinnor år 2002				
Förgymnasial utb	9	15	31	52
Gymnasial utb	54	49	42	33
Eftergymnasial utb	36	36	26	15

Diagram 4.6 Fördelning av befolkningen efter högsta utbildningsnivå och ålder 31 december år 1985 till 2002. Män födda i Sverige

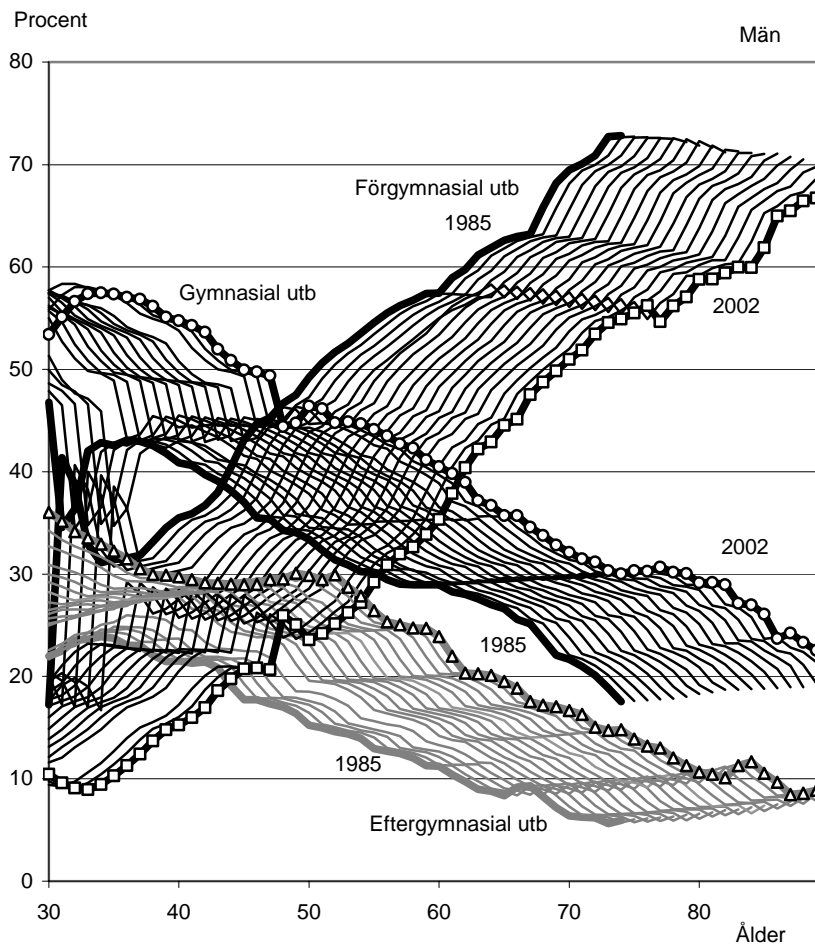
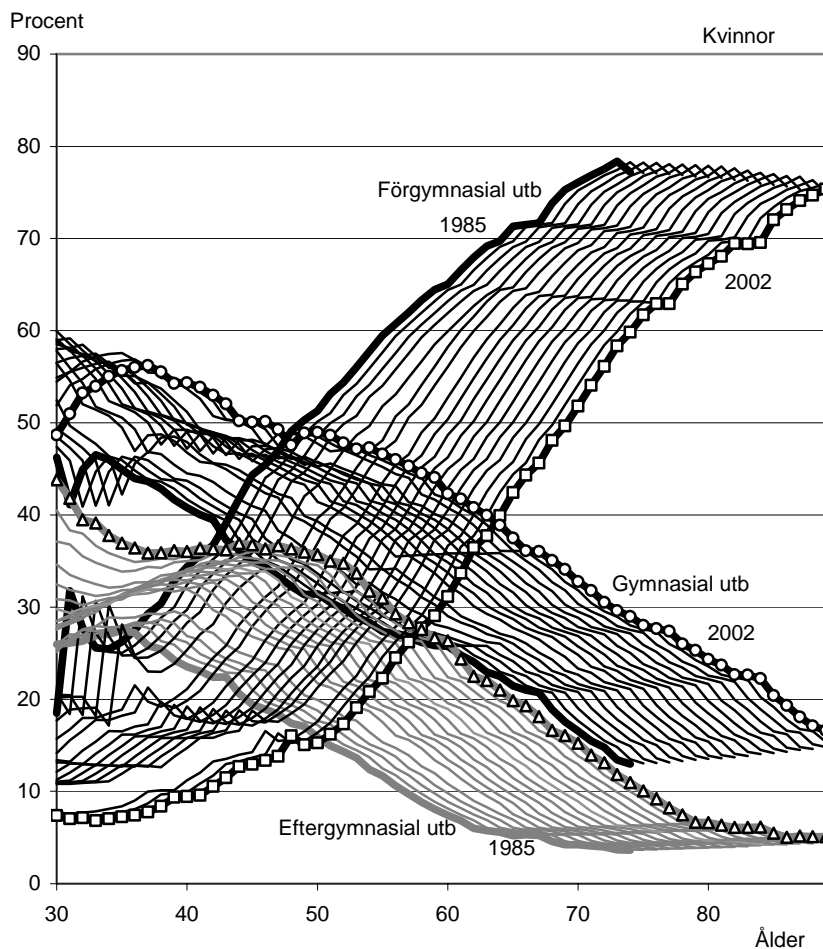

Diagram 4.6 och 4.7 visar fördelningen av befolkningen efter ålder och högsta utbildningsnivå och utvecklingen mellan år 1985 och 2002. Utbildningsstrukturen har förändrats markant under perioden med en allt mindre andel med endast förgymnasial utbildning medan andelen personer med gymnasial eller längre utbildning ökat.

Utvecklingen i åldern 60 år kan tas som ett exempel. År 1985 hade 57 procent av alla män i 60 års ålder högst förgymnasial utbildning. År 2002 hade andelen män med förgymnasial utbildning sjunkit till 35 procent. Under samma period hade andelen män med gymnasial utbildning ökat från 29 till 40 procent och andelen med eftergymnasial utbildning ökat från 11 till 24 procent. I åldrarna över 80 år kan man se en fortgående trend med en ökande andel män

Diagram 4.7 Fördelning av befolkningen efter högsta utbildningsnivå och ålder 31 december år 1985 till 2002. Kvinnor födda i Sverige

med gymnasial utbildning eller mer samtidigt som andelen med förgymnasial utbildning minskat. Förändringen i utbildningsstrukturen torde således ha bidragit något till den allmänna minskningen av dödligheten i högre åldrar. Som vi tidigare sett har dödligheten sjunkit inom de olika utbildningsgrupperna med några undantag. För kvinnor kan vi se en liknande utveckling som beskrivits ovan.

Återstående medellivslängden för en 30-åring i olika utbildningsgrupper

För att jämföra vad dödligheten i olika utbildningsgrupper betyder i form av livslängd kan medellivslängden kalkyleras. Denna typ av kalkyl kan i detta fall beräknas redan från 30 års ålder, eftersom utbildningsnivån är relativt stabil.

En kalkyl av återstående medellivslängden vid 30 års ålder för personer födda i Sverige efter utbildningsnivå visar som väntat högst återstående medellivslängd för de med eftergymnasial utbildning. Skillnaderna är betydande. För år 2003 förväntas en 30-åring med eftergymnasial utbildning uppnå ytterligare 51,8 år för män och 55,5 år för kvinnor. Motsvarande värden för de med förgymnasial utbildning är 46,9 år för män och 51,2 år för kvinnor.

Tabell 4.3 Återstående medellivslängd vid 30 års ålder efter högsta utbildningsnivå och kön år 1986–2003. Personer födda i Sverige

År	Män			Kvinnor		
	Förgymn	Gymn	Eftergymn	Förgymn	Gymn	Eftergymn
1986	44,7	46,0	48,1	50,5	51,7	52,5
1987	44,8	46,4	48,1	50,6	51,8	52,8
1988	44,7	46,3	48,2	50,3	51,5	52,6
1989	45,2	46,9	48,8	50,9	52,0	53,0
1990	45,4	46,9	48,8	50,7	52,0	53,1
1991	45,2	47,1	49,0	50,7	52,2	53,4
1992	45,6	47,1	49,7	50,7	52,3	53,5
1993	45,5	47,4	49,5	50,7	52,2	53,5
1994	45,9	47,7	49,8	51,0	52,8	54,1
1995	46,1	47,8	50,0	51,0	52,8	54,2
1996	46,2	48,1	50,2	50,9	52,8	54,7
1997	46,2	48,3	50,6	51,3	53,3	54,6
1998	46,4	48,6	50,7	51,3	53,3	54,7
1999	46,5	48,6	51,2	51,2	53,2	54,6
2000	46,7	49,0	51,4	51,3	53,1	55,2
2001	46,9	48,9	51,5	51,2	53,3	55,1
2002	46,9	49,2	51,5	51,2	53,2	55,2
2003	46,9	49,3	51,8	51,2	53,5	55,5

5 Dödlighet efter typ av boende

Typ av boende används numera i många sammanhang som en socioekonomisk variabel. Detta gäller särskilt epidemiologiska studier med inriktning mot människors hälsa och miljö. Kopplingen dödlighet och boendestruktur är också väsentlig vid användning i regionala och lokala befolkningsprognoser.

I vår deskriptiva analys föreligger korrelationer mellan de tidigare i rapporten redovisade socioekonomiska variablerna och boendetyper. Både utbildning motsvarande "ekonomiska resurser" och civilstånd motsvarande "familj" påverkar naturligtvis vilket boende individerna har. De flesta människor gör "boendekarriärer" som har ett starkt samband med ekonomiska resurser. Boende i småhus eller bostadsrätt i de stora städerna kräver kapital eller goda inkomster. På landsbygden kan kostnaderna för olika typer av boende dock förhålla sig annorlunda än i storstäderna.

Boendevariabeln finns här indelad i tre grupper: boende i småhus respektive flerfamiljshus med underavdelningarna bostadsrätt och hyresrätt. Fördelningen av befolkningen efter boende redovisas i diagram 5.5 och 5.6. Av dessa två diagram framgår att det finns en fjärde grupp "Övrigt". Denna senare grupp ingår inte i jämförelserna av dödlighet nedan. Vi har i detta kapitel även kompletterat studien med en regional fördelning.

Statistiken över boendet refererar till en betydligt kortare tidsperiod än i föregående redovisning. Detta beror på att det för tidigare är varit besvärligt att göra enkla kopplingar mellan fastighets-taxeringsregistret och befolkningsregistret.

Boendets betydelse för skillnader i de uppdelade populationernas hälsa/dödlighet är naturligtvis mångfacetterad. Boendet inverkar sannolikt genom relationen till materiella resurser. Davey Smith et al (1990) pekar på ett omvänt samband mellan dödligheten och storleken av de materiella resurserna. I detta sammanhang spelar säkert livsstilsfaktorer en inte oväsentlig roll.

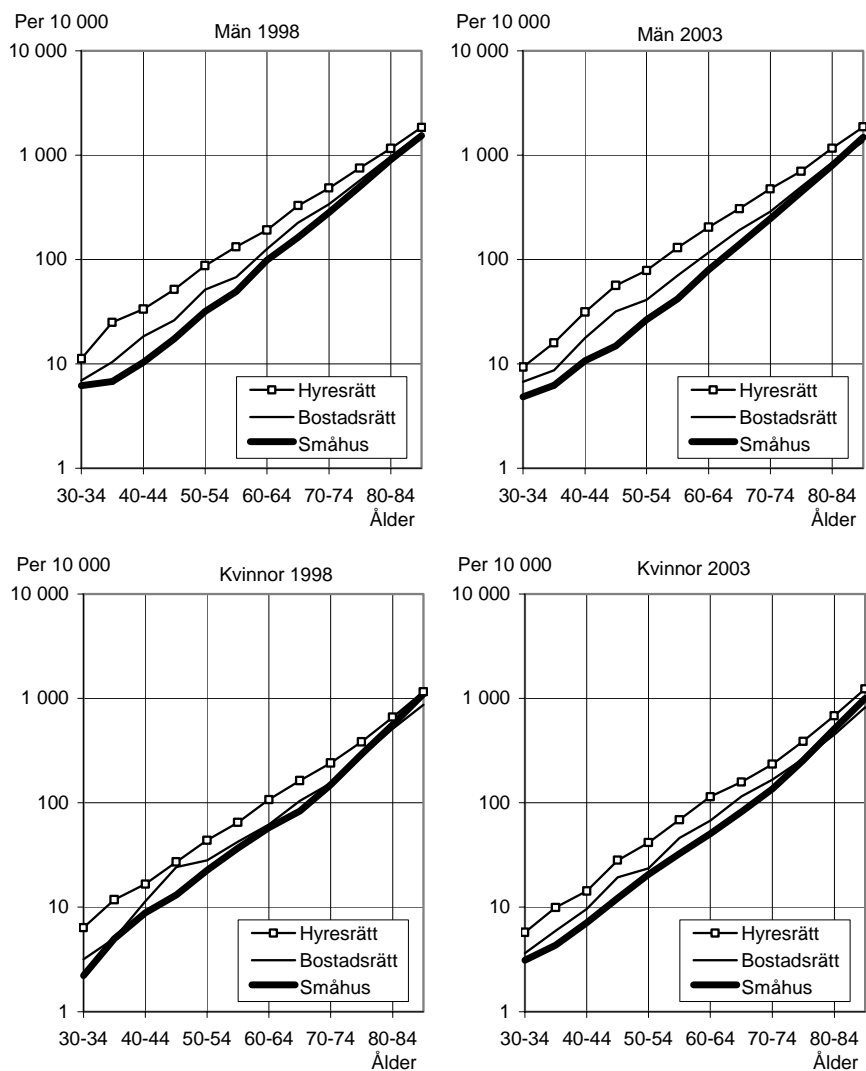
Å andra sidan kan sämre hälsa verka selektivt på själva boendesituationen. Personer med sämre hälsa kan t.ex. ha svårigheter att skaffa eller behålla ett kostsammare boende. I detta fall kan kausaliteten i viss utsträckning påverkas då det gäller bakgrunden till dödligheten. Denna deskriptiva analys beskriver endast omfattningen av hur totaldödligheten hänger samman eller är associerad med boendet, vilket är ett viktigt numeriskt bidrag till studier som går djupare i förklaringen bakom olika dödlighetsskillnader.

Resultat

I diagram 5.1 skiljer sig dödligheten åt markant om man bor i småhus, flerbostadshus med hyresrätt eller flerbostadshus med bostadsrätt. Högst är dödligheten bland boende med hyresrätt och lägst för boende i småhus. Skillnaden i dödlighet mellan de tre boendeformerna är något större för män än för kvinnor.

I likhet med dödlighetsförhållandena efter civilstånd och utbildning är de relativa dödlighetskillnaderna större i lägre

Diagram 5.1 Dödligheten år 1998 och 2003 efter kön, ålder och boende. Logaritmisk skala

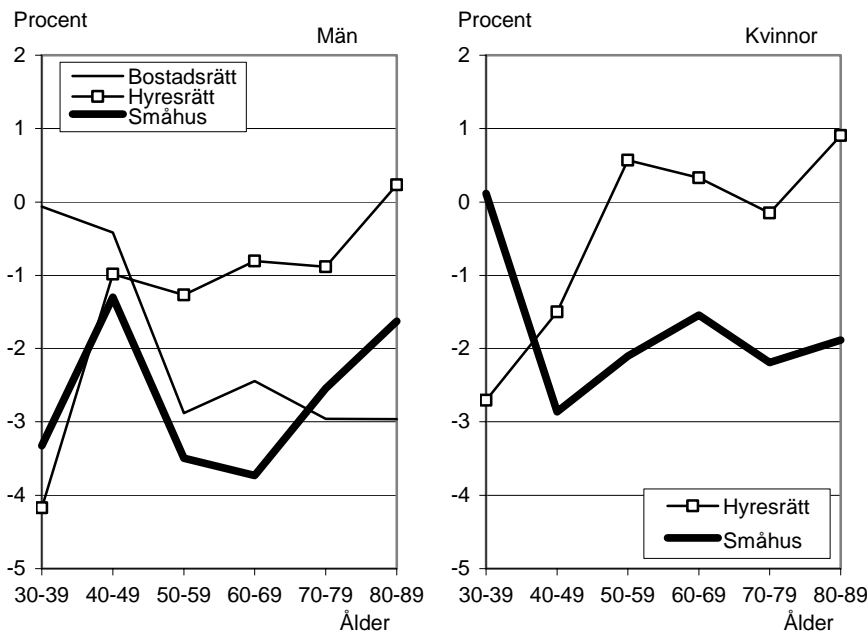

åldrar. I detta fall är skillnaderna dock tämligen stora ända upp till 70 års ålder. För män kan det också noteras att de relativa avstånden förhåller sig ganska jämnt mellan hyresrätt och bostadsrätt respektive bostadsrätt och småhus upp till 70 års åldern. För kvinnor är detta mönster inte så tydligt. Slutligen kan det noteras att dödlighetsskillnaden mellan boende i småhus och i bostadsrätt är marginell i de högre åldrarna.

Tidsutvecklingen

Vi har här endast möjlighet att göra en jämförelse för en relativt kort period från 1998 till 2003. Grundmönstret är ungefär detsamma för de båda tidpunkterna. Vissa utvecklingstendenser kan dock urskiljas med hjälp av beskrivningen av den genomsnittliga förändringen (diagram 5.2).

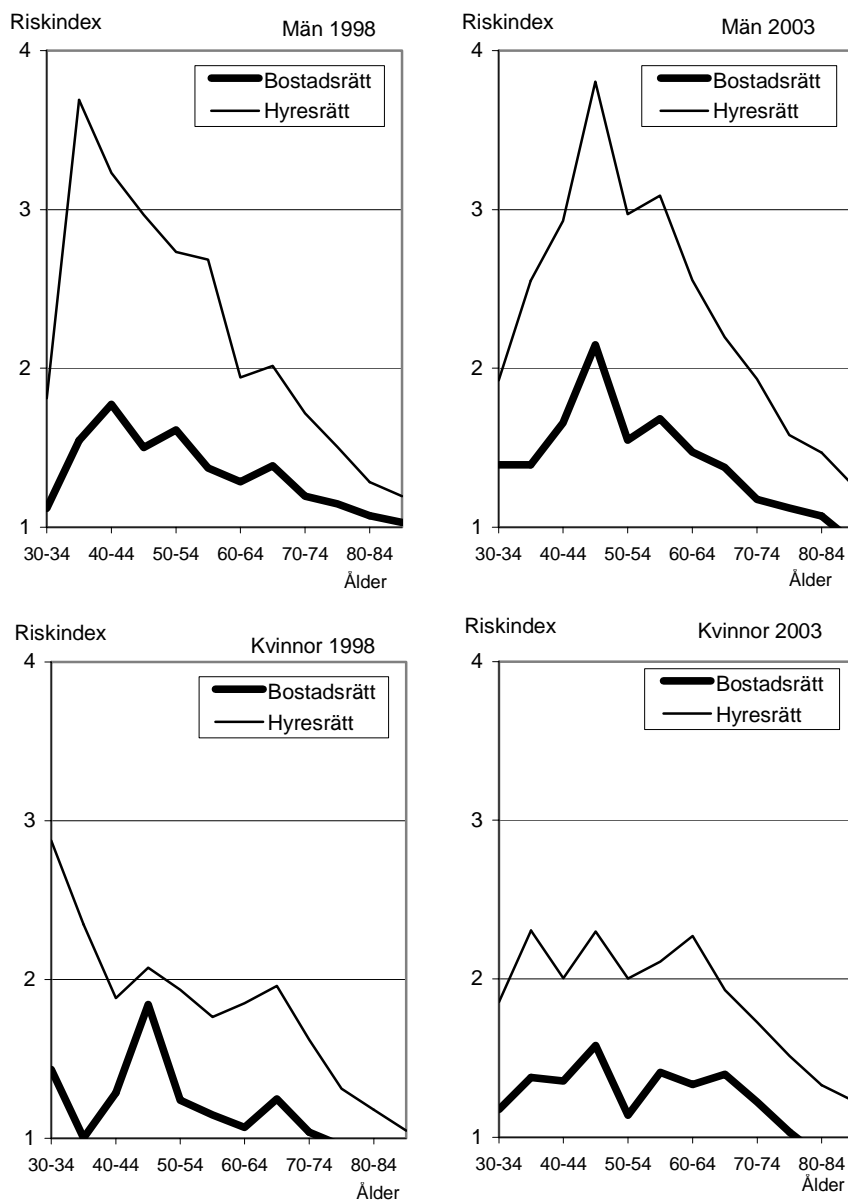
Diagram 5.2 Genomsnittlig årlig ändring av dödlighet efter kön, ålder och boende 1998–2003. Födda i Sverige

Den genomsnittliga årliga förändringen blir i detta fall starkare påverkad av slumpmässig variation på grund av den kortare mätperioden⁷. Man kan dock urskilja vissa tendenser. De som bor i småhus har i de flesta åldrar en relativt kraftig nedgång i dödlighet.

⁷ För att motverka den slumpmässiga variationen användes 10-års åldersklasser. Trots detta blir den slumpmässiga variationen betydande (kvinnor boende i bostadsrätt har utelämnats).

Diagram 5.3 Överdödlighet efter kön, ålder och boende år 1998 och 2003. Födda i Sverige

Riskindex 1 betyder att dödligheten är densamma som för boende i småhus

Även män boende i bostadsrätt har ett liknande mönster. För män boende i hyresrätt är nedgången relativt svag och för kvinnor finns t.o.m. en tendens till ökning i högre åldrar.

Överdödligheten efter typ av boende

Överdödligheten redovisas genom att en referensnivå=1 anges för dödligheten för boende i småhus. Att dödligheten är större för dem som bor i hyresrätt jämfört med dem som bor i småhus framgår tydligt av diagram 5.3. Den största relativa skillnaden finns bland personer i medelåldern. Män har i dessa åldrar högre överdödlighet jämfört med kvinnor. Män har ca 3 gånger så hög dödlighet som i småhus och kvinnor ca 2 gånger. Överdödligheten för dem som bor i flerfamiljshus med bostadsrätt jämfört med småhus framgår också tydligt men på en lägre nivå. Grundmönstret för de båda tidpunkterna, år 1998 och år 2003, var ungefär detsamma.

Renodlad boendeeffekt

Inledningsvis nämndes att det antagligen föreligger starka samband mellan boendet och civilstånd respektive utbildning. Om en uppdelning görs av överrisken i olika civilstånds- och utbildningsgrupperingar skulle man kunna se riskskillnaderna efter boende på ett mera renodlat sätt. Därmed skulle hänsyn tas till skillnader i civilstånds- och utbildningsfördelningarna mellan olika boendeformer.

Tabell 5.1 Överdödlighet för personer i hyresrätt och bostadsrätt mot småhus 2003. Personer födda i Sverige.

Kön	Utbildning	Hyresrätt		Bostadsrätt	
		45–64 år	65–89 år	45–64 år	65–89 år
Män		3,1	1,7	1,7	1,1
Giftn män	Förgymnasial	2,0	1,5	1,6	1,1
	Gymnasial	2,0	1,5	1,5	1,1
	Eftergymnasial	1,7	1,4	1,3	1,1
Kvinnor		2,2	1,5	1,4	1,1
Giftn kvinnor	Förgymnasial	1,7	1,3	1,4	1,0
	Gymnasial	1,6	1,4	1,5	1,2
	Eftergymnasial	1,4	1,0	1,3	1,0

Nivåerna i tabellen har beräknats som aritmetiska medelvärden av överdödligheten per femårsåldersklass i åldersintervallen.

Vi har dock enbart valt gifta som ett exempel. Gruppen gifta är genomgående den största gruppen. Vi ser på boendevariabelns överrisker i en uppdelning på de tre utbildningsgrupperna bland gifta (tabell 5.1). Detta exempel visar att överriskerna för medelålders personer 45–64 år mattas av betydligt särskilt för hyresrätt.

Förändringen är störst för män.

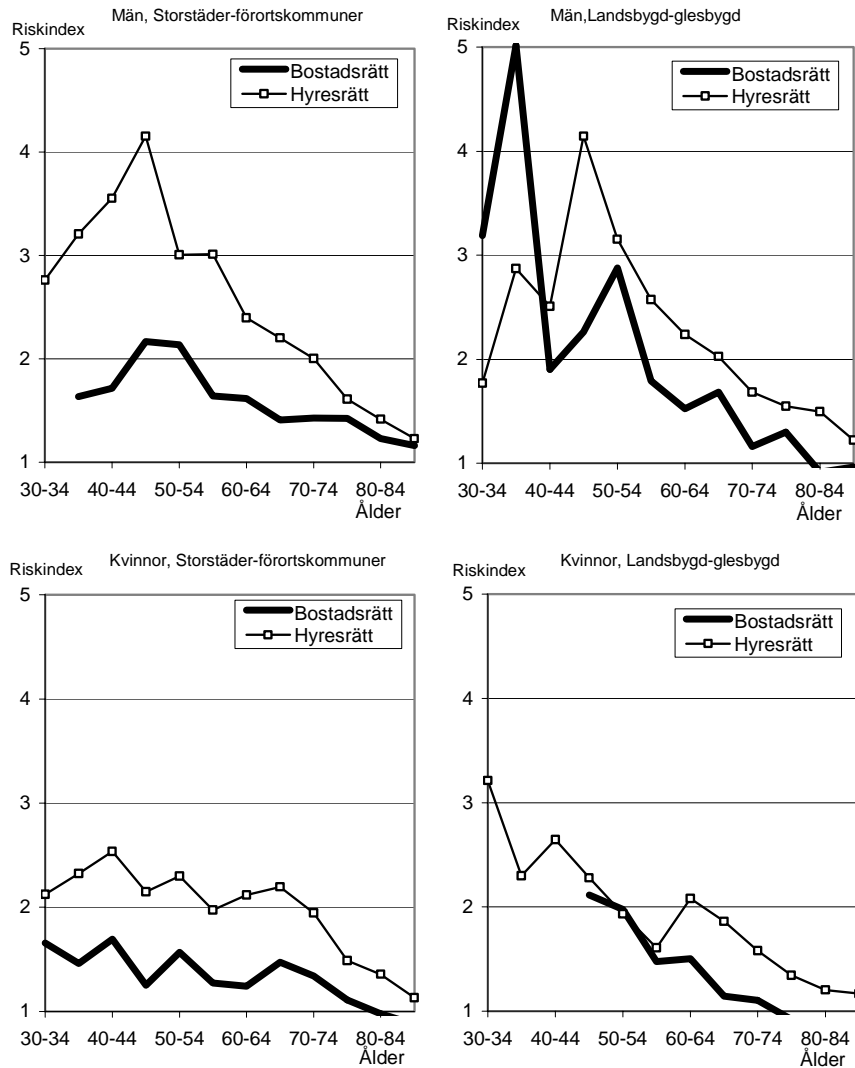
Av tabellen framgår också att skillnaden mellan bostadsrätt och småhusboende för äldre kvinnor är marginell.

Regional indelning

De presenterade boendeformerna har säkerligen olika betydelse för överrisken beroende på var i landet vi befinner oss. Vi tillfogar därför här en motsvarande uppdelning av överriskerna på olika kommungrupper. Kommunförbundet har gjort en indelning av Sveriges kommuner som innebär att vi kan skilja på städer, förortskommuner, landsbygd och glesbygd⁸. I detta exempel har vi valt två ytterligheter dels storstäder/förorter, dels landsbygd/glesbygd (diagram 5.4). Vi kan notera att skillnaderna mellan kommungrupperna är små. Resultatet av kommunuppdelningen pekar sålunda på en konformitet i dödlighetens överrisker med avseende på boendetyperna.

⁸ Se hela indelning i metodkapitlet.

Diagram 5.4 Överdödlighet jämfört med boende i småhus efter boendetyper, kön, ålder och boende i storstad/förortskommun resp. landsbygd/glesbygdskommun 1998–2003. Födda i Sverige

Riskindex 1 betyder att dödligheten är densamma som för boende i småhus.

Boendestruktur

Diagram 5.5 och 5.6 visar fördelningen av befolkningen efter ålder och typ av boende samt utvecklingen mellan år 1997 och 2002. Under den period som vi studerar har andelarna inte förändrats nämnvärt. Småhusboendet dominerar kraftigt upp till 80 års ålder.

Diagram 5.5 Fördelning av befolkningen efter boende och ålder 31 december år 1997 till 2002. Män födda i Sverige

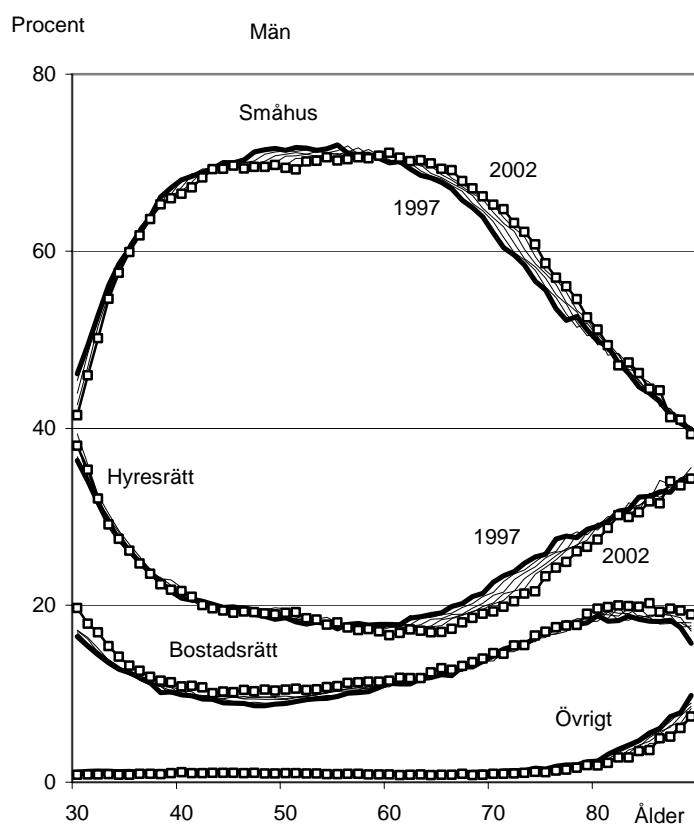
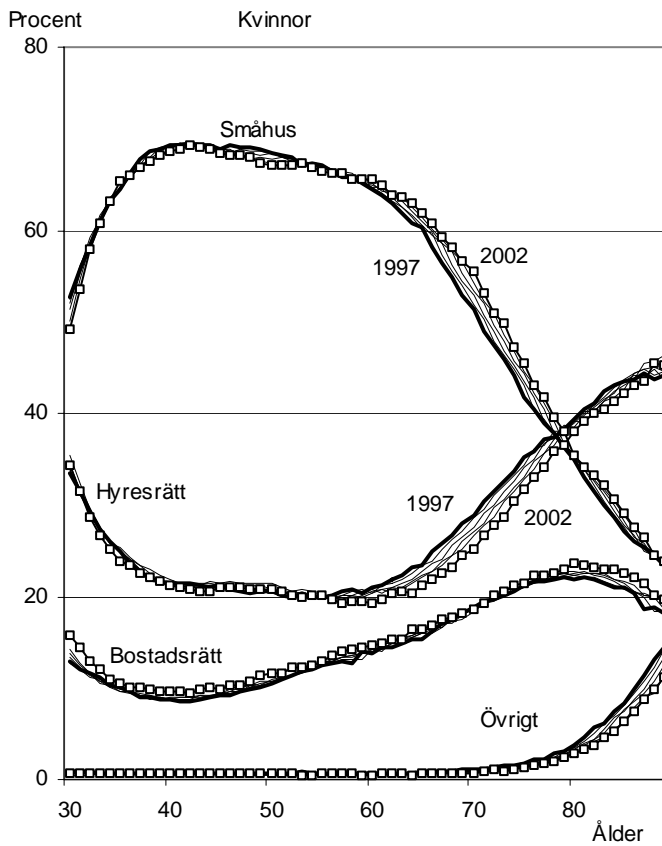

Diagram 5.6 Fördelning av befolkningen efter boende och ålder 31 december år 1997 till 2002. Kvinnor födda i Sverige

Återstående medellivslängden

Vi har utelämnat medellivslängdsberäkningen för denna sociala variabel beroende på svårigheterna att bedöma omflyttningens betydelse.

6 Invandrarnas livslängd

I de föregående kapitlen har vi redovisat dödlighet efter kön, ålder, civilstånd, utbildning respektive boende. De redovisade resultaten avser personer födda i Sverige. I beräkningarna har vi uteslutit de utrikes födda beroende på att SCB:s utbildningsregister saknar uppgifter om utbildningsnivå för alla invandrade. Bristerna är störst för nyanlända invandrare. Därutöver finns det andra kvalitetsproblem i befolkningsregistret. En del personer lämnar Sverige utan att bli avregistrerade från registret som emigranter. Felfrekvensen, den så kallade övertäckningen, är störst bland utrikes födda och varierar mellan olika grupper av utrikes födda. Trots kvalitetsproblem har vi gjort beräkningar av invandrarnas återstående medellivslängd vid 20 års ålder för att få en samlad bild av invandrarnas dödlighet. De värden vi har beräknat för invandrarna jämför vi med den livslängdsnivå som gäller för födda i Sverige men också med medellivslängden i respektive födelseland.

Vi har beräknat medellivslängden för åren 1998-2002 för de största invandrargrupperna i Sverige. Resultaten jämför vi i det senare fallet med WHO:s uppgifter för olika länder år 2000 och får därmed en bild av förändringen mellan utflyttningsland och Sverige.

Flyttare kan vara ett selektivt urval

En allmän uppfattning är att migrationsströmmen till Sverige under de senaste decennierna bestått av flyktingar. Det är dock en missuppfattning. Den stora gruppen är personer som har familjeband till någon i Sverige. Det kan vara familjeband till någon tidigare invandrad, familjebildning med en person född i Sverige eller adoption.

Personer som flyttar kan ha egenskaper som avviker från hemlandets befolkning både socialt och ekonomiskt samt ur hälsosynpunkt. Flyttare kan alltså vara ett selektivt urval av befolkningen.

Resultat

De invandrargrupper vi undersökt har i Sverige en återstående medellivslängd från 20 års ålder som i stort sett överensstämmer med nivån för personer födda i Sverige med några undantag (tabell 6.1 och 6.2).

Trots att dödligheten är lägre i Sverige än i hemlandet för nästan samtliga invandrargrupper så har några invandrargrupper relativt kort livslängd. Förutom invandrarkvinnor från de nordiska

grannländerna har personer från Balkan och en del länder i Östeuropa relativt kort livslängd i jämförelse med Sverigeföddas nivå.

Något överraskade är att personer som kommer från länder med hög medellivslängd, t.ex. Nederländerna, Frankrike, Storbritannien Tyskland har högre livslängd i Sverige än i hemlandet. Dessa invandrargrupper har även högre nivå än födda i Sverige. Här finns dock en osäkerhet i de uppmätta värdena beroende på att befolkningsregistret innehåller personer som har återutvandrat. Även de höga värdena för män från Kina förklaras delvis av felskattningar beroende på kvalitetsproblem i befolkningsregistret. Vi kommer att behandla kvalitetsproblem i avsnittet "Övertäckning i befolkningsregistret".

Invandrare från Irak, Iran, Libanon och Chile har anmärkningsvärt hög medellivslängd i Sverige jämfört med Sverigefödda, trots att medellivslängden i hemländerna är relativt låg.

Männen från Norge och Finland har relativt låg livslängd enligt samma mönster som för kvinnorna från de båda grannländerna. Finländare har extremt låg livslängd – drygt fyra år lägre än för män födda i Sverige. De ligger på den nivån som uppmättes i Sverige för ca 20 år sedan.

Kvinnor från Iran och Irak har längre livslängd i Sverige

Beräkningarna visar att invandrade kvinnor från Asien och Östeuropa har de största skillnaderna i medellivslängd jämfört med kvinnor i födelselandet. Livslängden för kvinnor från Iran, Irak och Indien bosatta i Sverige är 10-15 år längre än i hemländerna. För kvinnor från Ryssland, Syrien, Rumänien, Turkiet, Ungern och forna Jugoslavien är livslängden 5-10 år längre än i födelselandet.

Kvinnor från Norge och Finland har ungefär samma livslängd som medellivslängden i hemlandet. För kvinnor från Finland bosatta i Sverige är livslängden till och med kortare än i Finland (signifikant).

Män från Afrika har längre livslängd i Sverige

Män från länder med låg livslängd har, vilket vi redan konstaterat för kvinnorna, en avsevärt högre medellivslängd i Sverige än vad som gäller i hemlandet. Män från Etiopien har drygt 20 års längre livslängd i Sverige jämfört med medellivslängden i hemlandet.

Beräkningarna är osäkra eftersom antalet personer är lågt, endast 6 000–7 000 män.

Medellivslängden för män är särskilt låg i de forna öststaterna. Sälunda är livslängden för invandrade män från Ryssland 17 år högre i Sverige än livslängden i hemlandet. Skillnader på mer än fem år finner vi också bland följande länder som tillhörde forna Östblocket – Rumänien, Estland, Ungern, Polen och Tjeckoslovakien⁹. Trots att medellivslängden är låg i Sverige för män från forna Jugoslavien har de boende i Sverige 5-6 år högre livslängd än vad som gäller i hemlandet.

Tid i Sverige

Finns det många nyanlända invandrare i en grupp kan man förvänta sig kvardröjande hälsoeffekter från utvandringslandet. Effekterna kan vara både positiva och negativa. Personer med dålig hälsa kan vara underrepresenterade bland flyttarna. Detta medför som regel att medellivslängden blir hög för grupper med hög andel nyanlända.

Några invandrargrupper har varit bosatta lång tid i Sverige, i genomsnitt 30 år eller mera. Det gäller personer från Österrike, Finland och Tjeckoslovakien. Medellivslängden för både kvinnor och män från Österrike och Tjeckoslovakien avviker inte signifikant från personer födda i Sverige. Teorin om att personer som vistats länge i landet införlivar bosättningslandets levnadsvanor blir därmed underbyggd.

Finländarna som är den största invandrargruppen tycks däremot inte ha anpassats i samma utsträckning till de svenska förhållandena.

Osäkerhet

För att minska osäkerheten i skattningarna av medellivslängden har vi gjort beräkningarna för en femårsperiod. När dödsriskerna beräknas för femåriga åldersklasser blir riskfolkmängderna större och resultatet mindre påverkat av slumpen. I tabellerna anges antalet dödsfall som indikerar säkerheten i skattningarna¹⁰. Slutligen har vi beräknat spridningsmått av medellivslängden i enlighet med Chiang (1968). Med hjälp av dessa mått har vi beräknat signifikanta avvikelser mellan nivåerna av medellivslängden vid olika jämförelser.

⁹ Personer som invandrat från forna Tjeckoslovakien.

¹⁰ Medellivslängden för kvinnor från Etiopien och Libanon har utelämnats på grund av litet antal observationer.

Övertäckning i befolkningsregistret

Det svenska befolkningsregistret är ett utmärkt underlag för demografisk analys. Tyvärr finns det dock en del kvalitetsproblem i registret. Bl.a. innehåller registret personer som har lämnat Sverige. Hur många som utvandrat och finns kvar i registret är svårt att veta. Beräkningar tyder på att antalet utrikes födda överskattas med ca 30 000. Det gör att skattningar för utrikes födda blir skeva. I vårt fall underskattas dödligheten och därmed överskattas den återstående medellivslängden. Allt tyder på att övertäckningen varierar mellan invandrargrupperna.

Folkbokföringsmyndigheten avför personer ur befolkningsregistret om de anser att personen inte längre är bosatt i Sverige¹¹. Vi har gjort korrigeringar baserade på de avregistreringar som folkbokföringsmyndigheten gjort. Åren 1998–2002 avregistrerades 11 253 personer varav 2 684 var födda i Sverige. Med hjälp av uppgifterna kan vi få en uppfattning om hur övertäckningen varierar mellan grupperna. Vi finner med denna metod att övertäckningen är störst för invandrargrupper från Kina, Frankrike, Spanien, Storbritannien, Grekland och USA. Flertalet av dessa länder saknar befolkningsregister och det finns inga etablerade rutiner i befolkningen att utvandring ska anmälas till någon myndighet. Övertäckningen är låg bland invandrare som kommer från de nordiska länderna som alla har befolkningsregister. Rangordningen av länderna stämmer överens med de resultat som redovisades i "Övertäckningen i RTB – en studie av postreturer" av Greijer (1996).

Vi har gjort ytterligare en beräkning av livslängden där vi har reducerat folkmängden med ca 30 000 och vid reduktionen använt den struktur som finns redovisad i tabell 6.4. Antalet män från Kina reduceras mest, med 4,2 procent, medan antalet kvinnor från Finland endast reduceras med 0,03 procent.

¹¹ Folkbokföringslagen utfärdad den 30 maj 1991.

Tabell 6.1 Återstående medellivslängd vid 20 års ålder för kvinnor fördelade efter födelseland åren 1998–2002

Födelseland	Antal döda 1998-2002	Boende i Sverige Medel-livslängd	Skillnad mot medel-livslängd i hemlandet	Skillnad mot medel-livslängd för Sverigefödda
Iran	210	65,4	14,6 ***	2,8 ***
Irak	122	65,0	11,0 ***	2,4 **
Indien	48	62,2	11,0 ***	-0,4
Ryssland	428	63,1	9,4 ***	0,5
Syrien	71	63,8	8,8 ***	1,2
Rumänien	180	63,1	7,7 ***	0,5
Turkiet	303	63,4	7,0 ***	0,8
Chile	125	66,6	6,2 ***	4,0 ***
Ungern	373	61,8	5,8 ***	-0,8
Jugoslavien	749	61,9	5,8 ***	-0,7
Bosnien-Hercegovina	477	61,1	4,9 ***	-1,5 ***
Estland	863	62,2	4,8 ***	-0,4
Kina	92	61,5	4,6 ***	-1,1
Tjeckoslovakien	228	63,4	4,5 ***	0,8
USA	476	64,4	4,1 ***	1,8 **
Polen	880	62,0	3,3 ***	-0,6
Nederländerna	64	64,7	3,2 **	2,1
Tyskland	1 418	64,0	2,8 ***	1,4 ***
Frankrike	47	66,4	2,7	3,8 ***
Grekland	83	64,0	2,5 *	1,4
Storbritannien och Nordirland	148	62,9	2,4 *	0,3
Danmark	1 290	61,1	2,0 ***	-1,5
Österrike	207	63,8	1,9 *	1,2
Italien	88	64,3	1,2	1,7
Spanien	49	63,2	0,3	0,6
Finland	6 092	61,1	-0,3 *	-1,5 ***
Norge	2 288	61,5	-0,4	-1,1 ***
Sverige	221 746	62,6		

Signifikansnivåerna avser medellivslängdens avvikelse från nivån i resp. hemland och från nivån bland Sverigefödda.

- * 5 %-nivån
- ** 1 %-nivån
- *** 0,1 %-nivån.

Tabell 6. 2 Återstående medellivslängd vid 20 års ålder för män fördelade efter födelseland åren 1998–2002

Födelseland	Antal döda 1998-2002	Boende i Sverige Medellivslängd	Skillnad mot medellivslängd i hemlandet		Skillnad mot medellivslängd för Sverigefödda	
Etiopien	61	58,1	23,8	***	0,0	
Ryssland	357	58,6	17,0	***	0,5	
Indien	69	59,5	12,7	***	1,4	
Irak	199	60,5	12,3	***	2,4	***
Rumänien	156	59,9	11,3	***	1,8	*
Estland	803	58,0	11,2	***	-0,1	
Ungern	505	57,2	9,9	***	-0,9	
Iran	287	61,0	9,1	***	2,9	***
Kina	86	61,1	8,9	***	3,0	***
Libanon	100	60,0	8,7	***	1,9	
Turkiet	340	59,1	8,1	***	1,0	
Polen	627	58,2	7,7	***	0,1	
Tjeckoslovakien	251	59,7	7,4	***	1,6	
Chile	166	60,6	6,9	***	2,5	***
Syrien	108	59,0	6,8	***	0,9	
Bosnien-Hercegovina	555	56,5	6,0	***	-1,6	***
Storbritannien och Nordirland	148	60,9	5,3	***	2,8	***
Jugoslavien	1 047	56,6	5,2	***	-1,5	***
USA	397	59,5	4,5	**	1,4	*
Frankrike	63	60,5	4,4	**	2,4	*
Tyskland	1 082	59,4	4,3	***	1,3	***
Nederländerna	102	60,2	4,1	***	2,1	*
Grekland	169	59,2	2,9	*	1,1	
Österrike	201	58,2	2,6	*	0,1	
Danmark	1 789	57,3	2,3	***	-0,8	**
Spanien	96	57,8	1,6		-0,3	
Italien	237	58,4	1,6		0,3	
Norge	1 469	57,1	0,8		-1,0	**
Finland	5 392	53,9	-0,5	*	-4,2	***
Sverige	212 095	58,1				

Signifikansnivåerna avser medellivslängdens avvikelser från nivån i resp. hemland och från nivån bland Sverigefödda.

* 5 %-nivån
 ** 1 %-nivån
 *** 0,1 %-nivån

Tabell 6.3 Genomsnitt antal år som invandrargrupperna varit bosatta i Sverige

Födelseland	Samtliga	Kvinnor	Män
Österrike	34,4	35,1	33,9
Finland	32,7	33,3	31,8
Tjeckoslovakien	30,3	29,5	31,2
Estland	29,7	26,6	34,2
Tyskland	29,7	31,9	27,0
Ungern	28,6	26,6	30,6
Danmark	27,2	28,9	25,8
Italien	24,8	25,2	24,6
Norge	23,2	25,8	19,8
Grekland	23,1	22,9	23,2
Spanien	19,1	18,4	19,5
Polen	19,0	18,7	19,7
Nederländerna	18,2	18,7	17,8
Turkiet	17,0	16,8	17,2
Jugoslavien	16,9	16,8	16,9
Indien	16,8	17,0	16,5
Chile	16,0	15,9	16,0
Storbritannien och Nordirland	14,8	17,0	13,6
USA	14,4	14,9	13,9
Frankrike	14,0	15,3	13,1
Rumänien	13,8	13,2	14,5
Etiopien	13,4	13,0	13,8
Libanon	13,2	12,8	13,5
Ryssland	12,8	12,3	13,8
Iran	12,7	11,9	13,5
Syrien	12,1	11,8	12,5
Kina	8,6	7,9	9,7
Bosnien–Hercegovina	8,2	8,1	8,3
Irak	6,4	5,9	6,8

Tabell 6.4 Procent avregistrerade ur folkbokföringen 1998–2002 i förhållande till befolkningen 31 dec 2000

Födelseland	Män	Kvinnor	Totalt
Kina	1,40	0,65	0,95
Frankrike	0,88	0,66	0,78
Spanien	0,84	0,58	0,73
Storbritannien och Nordirland	0,66	0,46	0,59
Grekland	0,60	0,55	0,58
USA	0,64	0,49	0,57
Etiopien	0,51	0,32	0,42
Italien	0,45	0,29	0,40
Iran	0,31	0,24	0,28
Ryssland	0,36	0,18	0,25
Nederländerna	0,29	0,16	0,23
Chile	0,26	0,20	0,23
Libanon	0,21	0,18	0,20
Tjeckoslovakien	0,32	0,08	0,19
Indien	0,25	0,13	0,18
Irak	0,21	0,12	0,17
Österrike	0,24	0,08	0,17
Tyskland	0,21	0,11	0,15
Ungern	0,15	0,12	0,14
Turkiet	0,13	0,13	0,13
Rumänien	0,16	0,09	0,12
Estland	0,11	0,10	0,10
Polen	0,13	0,07	0,09
Jugoslavien	0,08	0,08	0,08
Syrien	0,06	0,05	0,06
Bosnien–Hercegovina	0,06	0,05	0,05
Danmark	0,07	0,01	0,04
Norge	0,05	0,01	0,03
Finland	0,03	0,01	0,02
Sverige	0,01	0,01	0,01

Tabell 6.5 Återstående medellivslängd vid 20 års ålder för män och kvinnor förelade efter födelseland åren 1998–2002. Korrigerat för övertäckningen i befolkningsregistret

Födelseland	Kvinnor		Män	
	Korrigerad övertäckning i det svenska befolknings- registret	Korrigerad livslängd	Korrigerad övertäckning i det svenska befolknings- registret	Korrigerad livslängd
Kina	-0,2	61,4	-1,9	59,2
Frankrike	-0,6	65,8	-1,2	59,4
Spanien	-0,6	62,6	-1,1	56,6
Grekland	-0,6	63,3	-0,9	58,3
USA	-0,5	63,9	-0,9	58,6
Storbritannien och Nordirland	-0,5	62,4	-0,8	60,1
Etiopien	-0,8	57,3
Italien	-0,3	64,0	-0,6	57,8
Ryssland	-0,2	62,9	-0,5	58,1
Tjeckoslovakien Kolla	-0,1	63,3	-0,4	59,2
Iran	-0,2	65,1	-0,4	60,6
Österrike	-0,1	63,7	-0,4	57,8
Nederländerna	-0,2	64,5	-0,4	59,9
Indien	-0,2	62,0	-0,3	59,2
Chile	-0,2	66,5	-0,3	60,3
Libanon	-0,3	59,7
Tyskland	-0,1	63,9	-0,3	59,1
Irak	-0,1	64,9	-0,3	60,2
Ungern	-0,2	61,6	-0,2	57,0
Rumänien	-0,1	63,0	-0,2	59,6
Polen	-0,1	61,9	-0,2	58,0
Turkiet	-0,1	63,3	-0,2	58,9
Estland	-0,1	62,1	-0,1	57,9
Jugoslavien	-0,1	61,8	-0,1	56,5
Bosnien–Hercegovina	-0,1	61,1	-0,1	56,4
Danmark	0,0	61,1	-0,1	57,2
Syrien	-0,1	63,8	-0,1	58,9
Norge	0,0	61,5	-0,1	57,1
Finland	0,0	61,1	-0,1	53,9
Sverige	0,0	62,6	0,0	58,1

Tabell 6.6 Återstående medellivslängd vid 20 års ålder för kvinnor och män samt 95–procentigt konfidensintervall fördelat per födelse-land åren 1998–2002

Födelse-land	Kvinnor		Män	
	Återstående medellivslängd vid 20 års ålder	95 procentigt konfidens-intervall	Återstående medellivslängd vid 20 års ålder	95 procentigt konfidens-intervall
Bosnien–Hercegovina	61,1	±0,9	56,5	±0,9
Chile	66,6	±1,1	60,6	±1,4
Danmark	61,1	±0,6	57,3	±0,6
Estland	62,2	±1,5	58,0	±2,5
Etiopien	58,1	±4,1
Finland	61,1	±0,3	53,9	±0,4
Frankrike	66,4	±2,2	60,5	±2,1
Grekland	64,0	±1,7	59,2	±1,7
Indien	62,2	±2,6	59,5	±2,3
Irak	65,0	±1,5	60,5	±1,4
Iran	65,4	±1,0	61,0	±1,0
Italien	64,3	±2,0	58,4	±1,5
Jugoslavien	61,9	±0,7	56,6	±0,7
Kina	61,5	±1,9	61,1	±1,5
Libanon	60,0	±2,3
Nederländerna	64,7	±2,1	60,2	±2,0
Norge	61,5	±,5	57,1	±0,7
Polen	62,0	±0,6	58,2	±0,9
Rumänien	63,1	±1,3	59,9	±1,4
Ryssland	63,1	±1,0	58,6	±1,4
Spanien	63,2	±2,4	57,8	±2,2
Storbritannien och Nordirland	62,9	±1,5	60,9	±1,4
Sverige	62,6	±0,1	58,1	±0,1
Syrien	63,8	±2,0	59,0	±2,0
Tjeckoslovakien	63,4	±1,6	59,7	±1,6
Turkiet	63,4	±1,0	59,1	±1,0
Tyskland	64,0	±0,6	59,4	±0,7
Ungern	61,8	±1,0	57,2	±1,1
USA	64,4	±1,2	59,5	±1,2
Österrike	63,8	±1,6	58,2	±1,8

7 Summary

This report presents the mortality trends of persons aged 30 to 90 during the period 1986 to 2003. Apart from sex and age, mortality is also shown by civil status, educational level and type of housing. The basis of the report is taken from Statistics Sweden's Population Register and the registers on education and real estate assessment. The report is descriptive. The majority of the report is limited to persons born in Sweden, due to gaps in the registers, among other things with regard to details on education for foreign-born persons.

A general decrease in mortality for persons of all ages between 30 and 90 years can be noted during the period 1986 to 2003. Among younger people and the elderly, the average annual decrease in mortality has been the same size for both men and women. Mortality has fallen quickly for younger people while the decrease has been slower for the elderly. For those aged between 45 and 75, mortality has decreased at a much quicker rate for men than for women.

Mortality by civil status

Married people have a lower mortality rate than people with another civil status. The differences between married people and other groups have grown larger since 1986. Among those aged over 50, mortality has decreased at a faster pace among married people than among people in other groups and, in general, the decrease in mortality for those aged over 50 has been slower for women than for men. Unmarried people have shown the slowest decrease in mortality.

Mortality by education

When calculating mortality by education, information from the Education Register has been used. Even if nearly everyone reaches the highest received education before they are 30, the register itself has been supplemented and corrected, primarily by the population census in 1990. Because of this, it is not appropriate to look at mortality trends on a very detailed level. We have chosen to limit the study to three levels of education: compulsory education, upper secondary education and post-secondary education.

A general pattern that can be seen is that mortality is lowest among people with post-secondary education and highest for those with only compulsory education. The relative differences in the rate of mortality among the three educational groups decrease as age

increases. Growing differences in mortality between educational groups during the period 1986 to 2003 can be noted here as well. Mortality has fallen the quickest among people with post-secondary education and the slowest for those with compulsory education only. For certain age groups, mortality has even increased for those with compulsory education only. This can be related to the fact that the group has greatly decreased in number and is more dominated by people with worse health. For those aged 50, for example, the share of women with compulsory education only has reduced from 51 per cent in 1985 to only 15 per cent in 2002. A calculation of the life expectancy of people aged 30 indicates considerable differences between the three educational groups. In 2003, the life expectancy for people aged 30 who have post-secondary education was 52 years for men and 56 years for women. The life expectancy for persons aged 30 with compulsory education only was between 4 and 5 years shorter.

Mortality by housing

When calculating mortality by type of housing for the period 1998 to 2003, a division into three groups has been made: residents in rented apartments, residents in owner-occupied apartments and residents in single dwelling houses. The significance of housing on a person's health/mortality is multi-faceted. Generally, people have a "housing career" related to their age as well as their financial resources. Health can also affect the housing situation. Housing really requires a deeper analysis than can be provided in this descriptive overview.

Across the whole population aged 30 to 90, regardless of any differences in where in the country they live, mortality is lowest among residents of single dwelling houses and highest for residents of rented apartments. The relative differences in mortality are reduced as people get older. The differences in mortality have also increased during the period here. For residents of rented apartments, the decrease in mortality has been slow and, for women, has even remained unchanged since 1998. For residents of single dwelling houses, mortality has decreased the fastest, particularly for men.

Among those aged 30 to 90, residents of single dwelling houses dominate significantly over the other two groups. Of those aged 50, around 70 per cent live in single dwelling houses compared to around 20 per cent in rented apartments and 10 to 15 per cent in owner-occupied apartments.

Life expectancy for immigrants

Life expectancy at age 20 in different groups of immigrants living in Sweden is fairly close to the life expectancy for people born in Sweden. A comparison of life expectancy for immigrants living in Sweden and life expectancy in their country of origin can be quite large, especially for non-European countries.

List of terms

antal	number
civilstånd	civil status
döda	deaths
dödlighet	mortality
dödstal	mortality rate
eftergymnasial utbildning	post-secondary education
flerfamiljshus – bostadsrätt	owner-occupied apartment
flerfamiljshus – hyresrätt	rented apartment
födda	born
födelseland	country of birth
förgymnasial utbildning	compulsory education
förändring	change
genomsnittlig	average
gift	married
gymnasial utbildning	upper secondary education
invandrare	immigrants
kvinnor	women
kön	sex
män	men
ogift	single
risktid	exposure time
småhus	single dwelling house
skild	divorced
typ av boende	type of housing
utbildning	education
ålder	age
år	year
årlig	yearly
återstående medellivslängd	life expectancy
änka	widow
änkling	widower
överdödlighet	excess mortality

8 Tabellbilaga

Antal döda respektive dödlighet (dödstal per 10 000) efter kön, ålder, civilstånd, utbildning respektive typ av boende. Uppgifterna avser personer födda i Sverige. Observera att ålder gäller vid kalenderårets start.

Beträffande boendevariabeln redovisas ej gruppen "övrigt".

Tabell 1 Antal döda efter kön och ålder 1986 till 2003

Män Ålder													
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	
1986	292	490	592	767	1126	1960	3380	5395	7486	8993	7855	5041	
1987	297	417	611	796	1152	1921	3187	5177	7313	8955	7945	5119	
1988	349	423	679	777	1119	1770	3234	5254	7115	9204	8411	5450	
1989	305	419	644	749	1048	1725	2898	4994	6710	8611	8106	5154	
1990	262	365	638	805	1012	1706	2768	4867	6733	8865	8614	5610	
1991	276	362	614	900	1030	1702	2698	4720	6668	8658	8704	5627	
1992	254	349	557	910	1040	1525	2630	4471	6632	8433	8797	5741	
1993	249	357	539	902	1105	1504	2443	4237	6630	8454	9106	6198	
1994	255	396	542	883	1068	1481	2322	3877	6362	7899	8599	5757	
1995	247	297	514	873	1160	1449	2267	3791	6453	7917	8807	6402	
1996	222	315	446	806	1260	1398	2247	3621	5953	7908	8781	6670	
1997	242	281	461	734	1291	1461	2184	3462	5698	8046	8510	6652	
1998	236	295	421	682	1306	1434	2095	3409	5405	8044	8530	6911	
1999	212	285	441	681	1261	1589	2016	3218	5300	7921	8474	7065	
2000	221	252	383	664	1172	1568	2083	3080	4892	7755	8154	7032	
2001	219	316	409	661	1149	1719	2079	2939	4668	7278	8423	6929	
2002	196	280	404	581	1105	1845	2059	2935	4581	7029	8679	7199	
2003	180	270	401	635	1034	1775	2201	2890	4439	6728	8806	7075	
Kvinnor													
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	
1986	132	245	315	488	606	988	1757	2934	4619	7090	8843	7603	
1987	145	230	384	432	610	941	1767	2817	4591	7097	8724	7711	
1988	146	238	423	504	588	990	1673	3021	4623	7294	9157	8423	
1989	131	234	376	503	608	902	1532	2759	4155	6993	8738	8234	
1990	120	195	383	515	618	950	1508	2835	4242	7079	9340	8667	
1991	119	190	375	549	626	911	1553	2667	4230	6888	9250	8652	
1992	124	177	337	592	635	897	1473	2603	4313	6682	9311	8886	
1993	124	175	281	569	654	889	1424	2490	4296	6695	9728	9479	
1994	107	204	329	587	741	874	1392	2218	4047	6040	9041	9235	
1995	112	158	270	549	764	863	1368	2195	4014	6186	9157	9443	
1996	124	150	265	555	786	914	1237	2122	3981	6220	8912	9894	
1997	117	156	253	460	802	889	1224	2019	3722	6053	8896	9672	
1998	99	159	266	453	800	941	1246	1971	3402	6183	8706	9984	
1999	103	145	289	480	785	944	1265	1900	3375	6243	8817	10418	
2000	76	159	246	436	817	1118	1337	1847	3233	6106	8600	10199	
2001	94	143	235	434	777	1188	1248	1867	3217	5732	8749	10397	
2002	94	140	226	406	701	1208	1300	1858	3119	5546	9004	10551	
2003	100	161	216	404	664	1170	1387	1833	2926	5217	8789	10047	

Tabell 2 Dödlighet efter kön och ålder 1986 till 2003. Per 10 000

Män												
Ålder												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	11	17	21	37	60	101	160	275	453	743	1210	1934
1987	11	15	21	37	61	100	157	259	445	728	1190	1902
1988	13	15	22	34	59	94	164	263	437	739	1224	1956
1989	12	16	21	31	54	93	151	250	417	684	1141	1802
1990	10	14	21	31	51	94	148	244	422	705	1165	1883
1991	11	14	21	32	50	94	148	247	401	694	1141	1842
1992	10	14	20	31	50	84	146	243	390	677	1130	1805
1993	10	14	20	30	50	83	137	237	389	680	1150	1885
1994	10	16	20	29	45	79	133	222	371	640	1068	1680
1995	9	12	20	30	46	75	131	223	377	643	1086	1775
1996	8	13	17	28	46	71	131	217	362	611	1086	1785
1997	9	11	18	26	45	72	127	210	359	605	1045	1734
1998	8	12	17	25	44	67	121	209	349	600	1040	1760
1999	7	11	18	26	43	69	113	201	349	585	1033	1764
2000	8	10	15	26	40	64	113	194	329	573	989	1729
2001	8	12	16	26	41	65	110	186	319	556	960	1693
2002	7	10	16	23	41	66	106	185	316	552	956	1735
2003	7	9	16	25	39	62	107	180	308	539	958	1680
Kvinnor												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	5	9	12	24	33	50	79	135	231	423	798	1416
1987	6	8	14	21	33	48	83	127	231	418	766	1369
1988	6	9	15	23	32	51	81	136	235	424	785	1426
1989	5	9	13	22	32	48	76	124	213	405	726	1346
1990	5	8	13	21	32	51	77	128	220	410	754	1359
1991	5	8	13	21	31	50	81	126	211	401	731	1314
1992	5	7	12	21	31	49	78	128	211	391	726	1299
1993	5	7	11	20	30	49	76	126	210	394	747	1345
1994	4	8	13	20	32	47	76	115	198	358	689	1264
1995	4	7	11	19	31	45	76	117	196	370	695	1245
1996	5	6	11	20	30	46	70	115	204	357	675	1274
1997	4	7	10	17	29	44	69	112	198	339	673	1220
1998	4	7	11	17	28	44	70	110	186	345	659	1229
1999	4	6	12	19	27	42	70	109	189	348	671	1267
2000	3	6	10	18	29	46	72	107	186	341	658	1232
2001	4	6	10	18	28	46	65	110	188	334	639	1252
2002	4	5	10	17	27	44	66	110	185	335	639	1270
2003	4	6	9	17	26	42	67	108	176	324	622	1206

Tabell 3 Antal döda efter kön, ålder och civilstånd 1986 till 2003

Män, ogifta												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	195	238	227	193	240	401	661	874	1084	1231	1052	613
1987	220	232	237	194	244	401	567	834	1077	1246	1122	608
1988	250	226	247	196	259	361	615	813	1076	1311	1105	741
1989	236	248	279	192	241	368	574	798	1008	1175	1086	625
1990	193	202	256	213	221	373	515	809	993	1187	1110	686
1991	190	215	269	292	236	323	520	809	995	1166	1120	675
1992	179	197	276	296	247	300	502	757	944	1167	1115	691
1993	180	213	247	303	276	300	450	726	992	1153	1125	708
1994	184	256	280	323	257	299	445	662	981	999	1078	646
1995	188	200	239	320	288	311	408	631	981	1041	1064	719
1996	169	203	253	308	351	297	386	641	894	1031	1038	760
1997	182	189	235	289	375	299	398	594	908	1062	1018	750
1998	178	192	234	283	383	312	397	574	832	1025	999	755
1999	164	193	247	317	431	377	356	522	831	1050	897	740
2000	174	164	212	300	414	387	388	511	748	1130	922	731
2001	179	211	233	325	419	458	380	493	753	998	931	744
2002	147	186	246	270	402	507	448	475	658	1003	997	778
2003	149	199	227	312	388	500	467	528	710	923	1002	720
Män, gifta												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	67	155	215	334	543	1074	2045	3419	4722	5294	3954	1961
1987	45	108	234	371	566	1055	1940	3328	4581	5211	3930	1951
1988	70	121	271	347	532	967	1898	3374	4543	5309	4348	2040
1989	43	108	231	336	523	901	1687	3118	4225	5052	4151	2014
1990	59	120	237	354	495	904	1598	2994	4226	5197	4455	2272
1991	66	96	222	358	490	916	1551	2839	4165	5097	4525	2262
1992	46	102	176	369	496	786	1503	2662	4123	4835	4542	2297
1993	49	95	183	353	525	796	1393	2535	4056	5020	4745	2653
1994	50	90	170	347	478	774	1283	2286	3861	4742	4556	2477
1995	40	60	157	327	515	709	1277	2276	3937	4641	4585	2735
1996	37	70	111	292	564	680	1208	2085	3598	4731	4644	2826
1997	37	58	142	269	573	712	1196	1999	3400	4773	4472	2885
1998	41	70	103	227	542	683	1111	1909	3221	4730	4519	2989
1999	27	62	113	200	508	760	1051	1837	3049	4590	4558	3101
2000	34	52	102	224	454	732	1058	1716	2813	4453	4449	3134
2001	28	65	109	183	431	716	1068	1584	2636	4222	4604	3111
2002	30	63	91	182	401	770	996	1620	2632	3989	4682	3240
2003	23	52	102	177	357	711	1031	1513	2495	3829	4771	3238

Tabell 3 forts. Antal döda efter kön, ålder och civilstånd 1986 till 2003

Män, skilda												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	30	93	148	232	319	401	488	616	645	498	355	160
1987	32	74	139	217	319	402	502	552	581	567	349	145
1988	28	76	156	222	317	376	559	613	582	632	382	138
1989	25	62	132	216	264	399	488	624	574	594	351	173
1990	10	42	142	231	274	383	537	643	607	648	415	175
1991	20	48	123	238	286	413	479	694	633	646	426	188
1992	29	47	103	235	284	403	486	678	682	611	506	180
1993	20	48	107	238	290	363	486	644	735	649	507	210
1994	20	49	89	206	313	375	462	604	706	613	483	245
1995	19	36	115	221	340	384	495	611	719	625	527	235
1996	15	40	80	197	327	374	537	636	739	662	521	285
1997	23	33	84	170	328	410	484	615	728	704	529	276
1998	16	33	82	167	367	407	499	671	752	781	570	313
1999	21	30	80	159	303	416	519	639	794	816	601	324
2000	13	36	68	133	286	407	554	628	774	801	583	382
2001	12	40	65	148	279	501	558	641	767	801	628	343
2002	17	30	63	125	293	523	540	648	762	841	690	388
2003	8	19	71	140	276	526	615	658	770	810	732	369
Män, änklingar												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	0	4	2	8	24	84	186	486	1035	1970	2494	2307
1987	0	3	1	14	23	63	178	463	1074	1931	2544	2415
1988	1	0	5	12	11	66	162	454	914	1952	2576	2531
1989	1	1	2	5	20	57	149	454	903	1790	2518	2342
1990	0	1	3	7	22	46	118	421	907	1833	2634	2477
1991	0	3	0	12	18	50	148	378	875	1749	2633	2502
1992	0	3	2	10	13	36	139	374	883	1820	2634	2573
1993	0	1	2	8	14	45	114	332	847	1632	2729	2627
1994	1	1	3	7	20	33	132	325	814	1545	2482	2389
1995	0	1	3	5	17	45	87	273	816	1610	2631	2713
1996	1	2	2	9	18	47	116	259	722	1484	2578	2799
1997	0	1	0	6	15	40	106	254	662	1507	2491	2741
1998	1	0	2	5	14	32	88	255	600	1508	2442	2854
1999	0	0	1	5	19	36	90	220	626	1465	2418	2900
2000	0	0	1	7	18	42	83	225	557	1371	2200	2785
2001	0	0	2	5	20	44	73	221	512	1257	2260	2731
2002	2	1	4	4	9	45	75	192	529	1196	2310	2793
2003	0	0	1	6	13	38	88	191	464	1166	2301	2748

Tabell 3 forts. Antal döda efter kön, ålder och civilstånd 1986 till 2003

Kvinnor, ogifta

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	72	60	49	66	68	106	164	290	497	1015	1426	1484
1987	76	74	75	64	75	106	171	254	510	958	1366	1471
1988	82	77	100	78	73	96	154	270	484	902	1433	1519
1989	58	83	82	76	73	89	159	270	430	813	1313	1461
1990	67	70	89	80	81	99	144	293	403	810	1292	1435
1991	58	65	95	83	88	103	174	225	425	797	1198	1367
1992	70	67	84	101	93	104	149	236	409	658	1156	1379
1993	68	64	80	93	93	89	142	255	444	663	1168	1370
1994	64	82	99	117	86	98	131	206	365	606	1035	1353
1995	65	74	86	115	124	94	146	191	384	578	1011	1233
1996	77	64	88	133	116	106	120	209	408	526	898	1193
1997	67	68	87	116	147	112	130	197	365	500	914	1140
1998	50	64	91	122	133	135	136	193	316	514	778	1083
1999	61	74	106	142	143	139	117	173	303	502	765	1065
2000	42	80	84	129	178	162	154	185	268	528	729	1041
2001	55	72	93	130	163	169	144	174	263	480	704	983
2002	57	73	86	124	168	207	155	182	299	433	706	934
2003	66	76	93	118	193	185	162	175	256	475	656	846

Kvinnor, gifta

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	41	124	173	266	383	583	1046	1550	1851	1920	1360	532
1987	49	94	207	240	364	568	995	1466	1829	1836	1331	494
1988	52	115	201	280	366	586	955	1538	1841	2017	1426	587
1989	49	108	198	273	358	536	855	1432	1705	1963	1440	589
1990	40	83	195	301	363	560	863	1446	1683	2032	1571	627
1991	49	85	195	319	360	552	812	1383	1705	1945	1610	741
1992	38	81	161	344	353	514	811	1309	1761	1910	1613	684
1993	42	86	137	307	379	509	757	1248	1778	2004	1665	748
1994	34	89	153	315	421	478	768	1123	1700	1782	1611	742
1995	34	54	113	285	416	460	753	1109	1696	1813	1670	819
1996	38	61	123	296	407	505	707	1092	1634	1832	1618	858
1997	32	54	112	238	414	494	675	1017	1511	1830	1628	893
1998	30	69	119	205	408	520	659	956	1364	1854	1637	912
1999	27	45	127	228	401	485	689	916	1357	1903	1675	954
2000	25	50	107	190	401	575	692	865	1292	1867	1562	944
2001	29	53	101	176	393	610	623	922	1299	1800	1669	986
2002	30	53	92	177	308	602	681	903	1280	1781	1715	959
2003	27	57	86	162	294	577	682	870	1205	1637	1763	949

Tabell 3 forts. Antal döda efter kön, ålder och civilstånd 1986 till 2003

Kvinnor, skilda

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	19	54	90	130	111	173	216	265	400	470	376	276
1987	20	57	96	108	134	168	248	331	408	492	434	296
1988	12	45	113	127	112	178	244	344	393	486	456	344
1989	23	42	88	132	133	169	231	352	397	478	481	321
1990	12	41	93	113	140	191	221	360	388	512	474	379
1991	10	37	84	133	139	162	271	338	453	518	532	389
1992	16	28	81	131	157	185	276	358	478	544	557	421
1993	13	25	61	155	154	201	272	349	455	553	624	417
1994	9	31	65	138	206	214	266	308	481	516	581	441
1995	12	29	67	137	187	227	255	343	498	552	633	480
1996	9	24	50	116	218	210	229	328	486	639	630	521
1997	17	32	53	94	205	206	264	327	499	578	648	557
1998	19	26	52	116	218	204	292	329	515	624	694	547
1999	14	24	50	105	210	250	295	353	476	695	729	665
2000	9	28	51	106	206	291	313	373	511	676	737	654
2001	9	15	40	119	195	322	316	369	523	638	762	704
2002	7	14	46	95	199	330	306	383	505	673	858	786
2003	7	26	36	120	152	322	379	404	501	696	838	691

Kvinnor, änkor

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	0	7	3	26	44	126	331	829	1871	3685	5681	5311
1987	0	5	6	20	37	99	353	766	1844	3811	5593	5450
1988	0	1	9	19	37	130	320	869	1905	3889	5842	5973
1989	1	1	8	22	44	108	287	705	1623	3739	5504	5863
1990	1	1	6	21	34	100	280	736	1768	3725	6003	6226
1991	2	3	1	14	39	94	296	721	1647	3628	5910	6155
1992	0	1	11	16	32	94	237	700	1665	3570	5985	6402
1993	1	0	3	14	28	90	253	638	1619	3475	6271	6944
1994	0	2	12	17	28	84	227	581	1501	3136	5814	6699
1995	1	1	4	12	37	82	214	552	1436	3243	5843	6911
1996	0	1	4	10	45	93	181	493	1453	3223	5766	7322
1997	1	2	1	12	36	77	155	478	1347	3145	5706	7082
1998	0	0	4	10	41	82	159	493	1207	3191	5597	7442
1999	1	2	6	5	31	70	164	458	1239	3143	5648	7734
2000	0	1	4	11	32	90	178	424	1162	3035	5572	7560
2001	1	3	1	9	26	87	165	402	1132	2814	5614	7724
2002	0	0	2	10	26	69	158	390	1035	2659	5725	7872
2003	0	2	1	4	25	86	164	384	964	2409	5532	7561

Tabell 4 Dödlighet efter kön, ålder och civilstånd 1986 till 2003.**Per 10 000**

Män, ogifta

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	14	26	42	68	104	165	252	389	551	850	1341	2019
1987	16	24	38	64	106	170	226	367	559	857	1408	1923
1988	17	23	36	59	112	157	255	354	578	908	1357	2298
1989	16	25	38	51	101	165	247	340	567	822	1320	1899
1990	14	22	37	52	91	175	230	346	570	847	1329	2004
1991	14	23	38	64	93	155	241	360	558	845	1321	1992
1992	13	20	38	58	91	145	240	353	522	861	1306	1992
1993	12	21	34	54	94	144	221	353	539	883	1323	2003
1994	12	25	37	54	78	140	226	333	523	798	1278	1793
1995	12	18	31	51	77	139	213	327	524	848	1274	1951
1996	10	18	31	48	83	127	205	343	495	811	1269	2033
1997	10	16	28	44	79	119	213	328	525	821	1263	1972
1998	9	16	26	42	74	114	211	324	500	773	1284	1998
1999	9	15	27	45	78	123	184	305	517	773	1195	1972
2000	9	12	22	42	72	112	191	307	478	836	1251	1943
2001	10	15	24	44	70	117	178	300	495	767	1213	1988
2002	8	13	24	35	66	115	196	291	443	802	1265	2133
2003	8	13	22	39	62	104	188	320	487	762	1250	2073

Män, gifta

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	6	9	11	23	40	75	130	234	402	669	1089	1792
1987	4	7	12	25	42	76	129	224	391	646	1044	1712
1988	7	8	14	22	40	71	131	229	390	647	1111	1680
1989	4	7	12	20	38	67	120	213	366	607	1019	1585
1990	5	8	12	20	35	68	117	206	369	623	1039	1698
1991	6	6	12	19	34	70	116	204	349	614	1018	1617
1992	4	7	10	19	34	61	115	200	338	580	997	1559
1993	5	7	11	18	34	61	108	196	333	601	1017	1726
1994	5	7	11	18	30	59	102	181	317	570	956	1534
1995	4	5	10	17	30	53	103	186	325	557	951	1585
1996	4	6	8	16	31	50	99	175	310	538	960	1566
1997	4	5	10	16	30	51	99	170	304	528	913	1550
1998	5	6	8	14	29	47	91	164	296	522	907	1540
1999	3	6	9	13	27	49	85	162	286	503	908	1561
2000	4	5	8	15	25	45	83	154	271	489	877	1541
2001	4	6	9	13	25	41	83	143	259	479	848	1503
2002	4	6	8	13	24	43	76	146	262	465	831	1534
2003	3	5	9	13	23	39	74	136	250	455	838	1495

Tabell 4 forts. Dödlighet efter kön, ålder och civilstånd 1986 till 2003.

Per 10 000

Män, skilda												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	25	37	40	74	122	176	252	434	669	900	1673	2302
1987	28	31	36	65	116	171	257	361	593	950	1556	2032
1988	26	35	41	63	110	155	278	381	577	1018	1574	1783
1989	25	30	36	57	87	161	237	371	549	921	1317	2137
1990	11	23	43	60	88	154	260	366	571	967	1419	2058
1991	23	28	40	59	89	162	226	397	538	947	1333	2080
1992	33	27	35	56	84	152	221	386	541	870	1480	1865
1993	22	27	38	55	80	130	215	359	557	888	1428	1994
1994	21	28	32	48	80	126	199	329	509	808	1304	2120
1995	18	20	42	53	80	120	207	325	493	794	1348	1860
1996	14	22	29	48	72	111	217	326	503	762	1270	2064
1997	20	18	31	43	68	116	187	304	490	747	1234	1844
1998	14	18	30	44	74	108	183	322	494	788	1277	1951
1999	19	16	29	43	62	102	179	300	510	783	1290	1899
2000	13	18	25	37	60	93	179	285	487	734	1210	2109
2001	13	20	24	42	60	106	172	281	464	727	1153	1814
2002	20	15	23	35	65	105	158	272	445	753	1164	1980
2003	11	9	26	39	64	103	168	262	435	705	1171	1798
Män, änklingar												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986					92	179	219	366	559	898	1338	2027
1987					91	140	221	346	595	886	1343	2075
1988					46	151	211	343	521	894	1354	2159
1989					83	137	204	347	523	818	1297	1987
1990					92	117	170	331	536	850	1333	2039
1991					77	130	221	319	507	827	1305	2039
1992					56	95	218	332	509	879	1298	2035
1993					57	121	184	308	496	802	1333	2033
1994					78	89	221	314	481	769	1197	1789
1995					62	122	149	276	491	819	1276	1957
1996					62	127	203	273	461	736	1277	1969
1997					50	109	190	280	444	740	1237	1896
1998					47	84	161	291	421	746	1222	1971
1999					66	90	165	259	461	730	1231	1971
2000					67	100	153	272	426	695	1129	1887
2001					81	100	133	275	408	671	1114	1873
2002					39	98	138	243	437	669	1118	1890
2003					59	84	157	247	391	679	1111	1840

Tabell 4 forts. Dödlighet efter kön, ålder och civilstånd 1986 till 2003.**Per 10 000**

Kvinnor, ogifta

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	8	11	16	40	53	80	102	175	258	490	819	1508
1987	8	12	21	36	58	81	114	154	281	483	803	1468
1988	8	12	26	40	55	75	109	166	284	474	875	1493
1989	6	13	19	35	52	71	117	168	269	451	820	1435
1990	7	12	21	34	56	81	110	186	268	473	833	1409
1991	6	11	22	31	58	85	138	151	286	496	796	1367
1992	7	10	18	34	58	86	122	169	277	435	800	1402
1993	7	9	17	28	53	72	118	194	306	465	841	1445
1994	6	11	20	32	44	76	112	164	255	453	788	1453
1995	6	10	17	30	56	69	127	158	273	460	806	1374
1996	6	8	16	32	46	73	105	179	306	424	760	1359
1997	5	8	15	27	52	73	113	174	293	402	823	1342
1998	4	7	15	27	42	80	116	173	270	421	740	1317
1999	4	8	16	30	42	74	95	159	270	417	766	1373
2000	3	8	12	26	48	77	119	173	247	449	775	1403
2001	4	7	13	25	42	71	105	165	252	429	756	1406
2002	4	6	12	23	41	76	107	171	294	412	757	1426
2003	5	6	12	21	45	62	101	161	256	480	716	1367

Kvinnor, gifta

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	3	7	9	18	28	41	70	121	199	357	677	1192
1987	4	5	10	16	27	41	69	112	196	332	633	1033
1988	4	7	10	18	27	43	69	117	198	354	641	1129
1989	4	7	10	17	26	40	63	108	184	339	617	1060
1990	3	5	10	17	26	43	65	110	182	345	634	1056
1991	4	5	10	17	25	43	63	110	175	328	622	1185
1992	3	5	9	18	24	40	64	108	176	320	603	1014
1993	3	6	8	16	25	40	61	105	176	334	596	1048
1994	3	6	9	16	27	37	63	97	166	298	565	985
1995	3	4	7	15	25	35	63	98	166	300	572	1005
1996	3	4	8	16	23	38	61	98	166	284	544	1018
1997	3	4	7	14	22	37	58	93	158	273	538	1013
1998	3	5	8	12	22	37	57	89	146	272	535	968
1999	2	4	9	14	22	33	58	87	147	275	540	980
2000	2	4	8	13	22	36	57	84	143	268	497	939
2001	3	4	8	12	23	37	51	91	146	266	487	960
2002	3	4	7	12	19	34	54	89	145	269	475	906
2003	3	5	7	12	19	32	52	85	138	250	477	881

Tabell 4 forts. Dödlighet efter kön, ålder och civilstånd 1986 till 2003.

Per 10 000

Kvinnor, skilda

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	10	16	20	39	41	74	98	149	292	510	779	1397
1987	11	18	21	30	48	69	113	175	290	504	843	1374
1988	7	15	24	32	38	70	110	174	271	472	825	1527
1989	15	15	19	31	43	64	103	171	268	445	808	1341
1990	8	17	22	25	43	71	98	168	258	457	742	1447
1991	7	16	21	28	40	59	117	159	277	447	783	1378
1992	12	12	21	26	42	65	116	169	275	455	767	1391
1993	9	11	17	29	38	68	110	164	252	449	812	1274
1994	6	13	18	26	47	68	103	142	256	409	723	1241
1995	8	12	20	27	39	67	96	158	254	430	751	1243
1996	5	10	15	23	41	58	84	147	249	458	722	1257
1997	10	13	16	20	37	54	93	142	256	387	715	1263
1998	11	11	15	25	38	49	98	137	264	402	742	1165
1999	8	10	15	24	36	55	95	142	239	431	764	1341
2000	5	11	15	25	37	58	93	145	255	403	762	1268
2001	6	6	12	28	36	59	88	140	253	381	723	1319
2002	5	5	14	22	38	57	80	140	237	404	756	1426
2003	5	9	11	28	30	54	92	142	226	415	706	1230

Kvinnor, änkor

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986					44	66	94	151	252	438	829	1419
1987					39	54	106	139	251	448	791	1385
1988					40	74	100	160	263	453	806	1442
1989					48	65	93	132	227	435	734	1361
1990					38	63	96	140	252	437	777	1383
1991					44	63	106	146	230	428	750	1316
1992					37	65	89	151	231	424	749	1312
1993					32	65	99	144	228	417	776	1373
1994					32	61	94	136	216	379	713	1272
1995					42	60	93	136	210	398	715	1259
1996					50	70	83	127	226	386	706	1300
1997					40	59	74	129	222	373	698	1230
1998					47	64	79	139	209	383	686	1263
1999					37	54	82	137	223	383	698	1293
2000					42	69	91	132	219	375	694	1257
2001					37	66	86	132	223	370	677	1278
2002					41	53	84	133	213	370	681	1302
2003					43	67	88	136	207	348	663	1246

Tabell 5 Döda efter kön, ålder och utbildningsnivå 1986 till 2003

Män, förgymnasial utbildning

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	132	245	301	438	703	1273	2319	3835	5752			
1987	145	192	301	443	721	1273	2183	3640	5521			
1988	135	185	328	422	684	1153	2216	3666	5379			
1989	142	199	300	386	611	1088	1972	3435	4885			
1990	103	167	304	403	566	1031	1749	3378	4867			
1991	83	155	236	437	564	1036	1744	3173	4794	6615		
1992	84	123	220	387	570	910	1661	2982	4590	6383		
1993	89	132	227	409	568	837	1528	2777	4501	6306		
1994	86	150	210	381	521	832	1385	2491	4332	5580		
1995	74	98	196	353	521	776	1337	2452	4321	5607		
1996	70	102	192	313	553	764	1284	2289	3957	5450	6529	
1997	88	95	174	294	555	767	1231	2157	3697	5488	6280	
1998	73	96	162	254	527	710	1210	2124	3454	5392	6151	
1999	63	106	162	242	534	745	1131	1943	3375	5239	5994	
2000	73	99	130	257	482	742	1124	1795	3110	5081	5519	
2001	57	81	120	250	398	738	1063	1675	2905	4698	5682	5055
2002	56	76	115	196	406	781	1083	1578	2751	4536	5794	5116
2003	55	68	120	214	387	746	1041	1524	2738	4203	5701	4946

Män, gymnasial utbildning

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	122	202	244	248	322	527	836	1239	1412			
1987	122	166	220	282	324	491	787	1191	1407			
1988	175	175	271	270	335	478	777	1249	1354			
1989	136	160	256	284	308	497	722	1215	1416			
1990	130	140	270	307	313	500	754	1180	1486			
1991	160	151	287	335	343	507	687	1193	1470	1593		
1992	138	172	252	394	345	469	730	1190	1577	1649		
1993	131	178	238	363	387	470	681	1118	1665	1664		
1994	133	194	251	380	424	483	672	1046	1543	1786		
1995	139	156	239	387	463	504	654	1008	1660	1750		
1996	124	170	185	362	502	468	708	978	1543	1873	1716	
1997	126	148	227	316	539	502	714	947	1528	1936	1732	
1998	133	158	195	312	573	520	656	924	1451	1997	1842	
1999	110	142	217	343	530	626	650	925	1438	2089	1899	
2000	117	130	187	287	508	602	717	934	1305	2032	2006	
2001	128	185	229	319	564	711	750	902	1263	1942	2106	1410
2002	105	160	224	288	501	760	713	963	1316	1880	2173	1541
2003	91	156	218	299	477	755	837	972	1238	1870	2375	1571

Tabell 5 forts. Döda efter kön, ålder och utbildningsnivå 1986 till 2003

Män, eftergymnasial utbildning

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	38	43	47	81	101	160	225	321	322			
1987	30	59	90	71	107	157	217	346	385			
1988	39	63	80	85	100	139	241	339	382			
1989	27	60	88	79	129	140	204	344	409			
1990	29	58	64	95	133	175	265	309	380			
1991	33	56	91	128	123	159	267	354	404	450		
1992	32	54	85	129	125	146	239	299	465	401		
1993	29	47	74	130	150	197	234	342	464	484		
1994	36	52	81	122	123	166	265	340	487	533		
1995	34	43	79	133	176	169	276	331	472	560		
1996	28	43	69	131	205	166	255	354	453	585	536	
1997	28	38	60	124	197	192	239	358	473	622	498	
1998	30	41	64	116	206	204	229	361	500	655	537	
1999	39	37	62	96	197	218	235	350	487	593	581	
2000	31	23	66	120	182	224	242	351	477	642	629	
2001	34	50	60	92	187	270	266	362	500	638	635	464
2002	35	44	65	97	198	304	263	394	514	613	712	542
2003	34	46	63	122	170	274	323	394	463	655	730	558

Kvinnor, förgymnasial utbildning

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	59	97	148	261	387	710	1338	2356	3932			
1987	55	100	178	237	365	644	1318	2220	3868			
1988	54	85	173	289	342	657	1211	2349	3828			
1989	52	85	151	251	356	594	1062	2093	3343			
1990	45	78	142	236	350	610	1057	2127	3402			
1991	37	55	127	227	322	552	1080	2009	3371	5807		
1992	38	56	113	243	311	535	988	1904	3349	5543		
1993	37	51	79	215	303	485	915	1764	3317	5452		
1994	32	61	109	172	315	458	849	1564	3107	4937		
1995	35	48	80	195	315	464	810	1505	2969	4912		
1996	29	53	88	199	326	443	717	1388	2944	4877	7407	
1997	34	38	75	126	306	447	710	1329	2743	4674	7274	
1998	23	45	73	142	288	431	693	1270	2393	4678	7033	
1999	20	43	85	140	269	407	676	1219	2336	4719	6956	
2000	19	44	71	121	289	452	678	1118	2185	4456	6689	
2001	14	22	57	110	251	475	616	1090	2144	4212	6733	8395
2002	16	21	46	120	217	443	597	1060	2007	3911	6780	8498
2003	19	28	52	107	207	404	630	993	1808	3607	6575	7963

Tabell 5 forts. Döda efter kön, ålder och utbildningsnivå 1986 till 2003

Kvinnor, gymnasial utbildning

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	51	100	130	150	165	210	336	483	562			
1987	73	86	134	140	164	224	376	494	602			
1988	56	100	174	155	169	251	371	559	662			
1989	59	104	147	178	193	235	358	559	669			
1990	60	80	155	195	191	246	352	585	696			
1991	65	93	155	227	219	255	365	558	709	863		
1992	59	89	140	236	232	259	353	567	822	941		
1993	59	84	144	235	242	294	373	593	824	1030		
1994	56	95	146	268	304	302	407	525	777	916		
1995	66	77	123	243	293	284	409	545	874	1062		
1996	70	72	125	257	314	331	397	576	876	1138	1207	
1997	68	84	112	238	331	299	393	520	806	1113	1297	
1998	61	82	134	205	364	342	416	526	826	1206	1349	
1999	59	75	141	216	346	369	441	505	824	1256	1490	
2000	43	91	116	219	365	471	483	555	827	1368	1569	
2001	54	84	122	225	344	482	447	584	838	1259	1655	1573
2002	42	88	136	187	317	513	521	610	863	1345	1810	1636
2003	50	86	118	204	304	567	544	595	849	1281	1822	1676

Kvinnor, eftergymnasial utbildning

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	22	48	37	77	54	68	83	95	125			
1987	17	44	72	55	81	73	73	103	121			
1988	36	53	76	60	77	82	91	113	133			
1989	20	45	78	74	59	73	112	107	143			
1990	15	37	86	84	77	94	99	123	144			
1991	17	42	93	95	85	104	108	100	150	218		
1992	27	32	84	113	92	103	132	132	142	198		
1993	28	40	58	119	109	110	136	133	155	213		
1994	19	48	74	147	122	114	136	129	163	187		
1995	11	33	67	111	156	115	149	145	171	212		
1996	25	25	52	99	146	140	123	158	161	205	298	
1997	15	34	66	96	165	143	121	170	173	266	325	
1998	15	32	59	106	148	168	137	175	183	299	324	
1999	24	27	63	124	170	168	148	176	215	268	371	
2000	14	24	59	96	163	195	176	174	221	282	342	
2001	26	37	56	99	182	231	185	193	235	261	361	429
2002	36	31	44	99	167	252	182	188	249	290	414	417
2003	31	47	46	93	153	199	213	245	269	329	392	408

**Tabell 6 Dödlighet efter kön, ålder och utbildningsnivå 1986 till 2003.
Per 10 000**

Män, förgymnasial utbildning												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	14	24	27	44	70	112	177	293	470			
1987	16	20	27	45	74	116	176	279	462			
1988	15	20	29	43	71	108	187	285	465			
1989	18	22	28	38	64	106	173	270	439			
1990	14	18	30	39	60	105	160	270	452			
1991	14	22	27	43	61	111	167	270	437	725		
1992	15	18	27	38	62	100	165	268	418	713		
1993	17	20	30	41	62	95	157	262	415	725		
1994	18	24	29	39	56	95	148	245	403	665		
1995	16	17	28	38	55	88	148	251	409	686		
1996	15	18	29	37	57	87	147	243	398	650	1127	
1997	19	18	27	37	56	88	145	237	392	651	1096	
1998	17	19	26	35	54	81	146	240	383	646	1095	
1999	15	22	27	34	56	83	136	229	388	630	1100	
2000	19	21	23	38	54	81	135	219	372	621	1035	
2001	20	20	24	41	50	81	130	211	358	607	1026	1776
2002	21	20	25	33	56	84	133	204	349	614	1036	1810
2003	21	19	28	37	57	82	127	201	356	592	1023	1777
Män, gymnasial utbildning												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	12	16	22	34	54	92	142	255	429			
1987	11	14	18	36	53	87	137	231	411			
1988	16	15	22	32	53	84	137	236	380			
1989	12	14	20	31	47	88	129	224	382			
1990	10	13	21	30	45	88	138	213	388			
1991	12	13	22	30	47	87	127	221	351	628		
1992	10	14	20	33	45	79	135	225	353	622		
1993	10	15	19	29	46	76	125	215	362	596		
1994	10	16	21	30	46	74	124	203	324	614		
1995	10	12	21	30	46	74	119	200	342	578		
1996	8	13	16	29	45	65	127	196	324	560	1003	
1997	8	12	19	26	46	67	124	190	328	540	961	
1998	8	12	17	26	46	64	111	184	315	537	966	
1999	7	11	18	29	42	70	105	184	318	543	949	
2000	7	9	15	25	41	61	109	183	293	517	957	
2001	8	12	18	27	45	65	108	174	285	501	902	1553
2002	7	10	17	24	41	65	97	180	297	492	861	1604
2003	6	10	17	25	40	62	105	175	276	493	905	1529

Tabell 6 forts. Dödlighet efter kön, ålder och utbildningsnivå 1986 till 2003. Per 10 000

Män, eftergymnasial utbildning

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	6	6	8	22	37	67	109	193	318			
1987	5	9	14	18	38	64	103	196	363			
1988	6	9	12	20	34	55	111	189	332			
1989	5	9	13	17	41	55	91	188	327			
1990	5	9	9	17	38	65	115	164	283			
1991	5	8	12	20	32	55	110	184	275	553		
1992	5	8	11	18	30	49	95	151	298	469		
1993	4	7	10	18	33	62	90	166	291	514		
1994	5	7	11	16	24	49	100	157	298	518		
1995	5	6	11	17	30	47	101	149	280	505		
1996	4	6	9	17	32	44	91	155	260	481	923	
1997	4	6	8	16	28	47	82	151	264	480	810	
1998	4	6	9	15	28	45	75	147	267	493	791	
1999	5	5	9	13	26	43	72	140	248	434	776	
2000	4	3	9	16	24	39	69	136	236	453	772	
2001	4	6	8	12	24	42	71	136	241	433	707	1374
2002	4	5	9	13	26	44	66	142	238	402	741	1498
2003	4	5	9	17	22	38	73	135	206	411	733	1395

Kvinnor, förgymnasial utbildning

År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	8	11	14	26	37	56	86	144	241			
1987	8	13	17	24	36	53	90	136	242			
1988	8	12	17	30	35	56	87	145	246			
1989	8	12	16	26	37	54	80	131	222			
1990	8	12	17	25	37	58	84	136	232			
1991	9	11	18	26	37	58	91	137	226	419		
1992	9	12	18	28	37	58	87	138	223	407		
1993	10	12	15	27	38	56	86	136	225	410		
1994	9	14	22	23	39	54	84	127	213	381		
1995	11	12	17	28	39	56	85	129	207	390		
1996	9	14	20	32	40	55	80	125	220	379	702	
1997	10	11	18	22	38	57	83	125	218	361	698	
1998	7	13	18	28	37	55	84	125	201	366	688	
1999	6	13	21	29	36	52	83	128	205	373	698	
2000	6	14	18	27	42	57	85	124	203	359	688	
2001	7	9	18	29	43	62	80	128	208	362	674	1284
2002	8	9	16	33	42	58	80	130	205	357	672	1319
2003	11	13	20	31	45	55	85	127	193	346	661	1257

Tabell 6 forts. Dödlighet efter kön, ålder och utbildningsnivå 1986 till 2003. Per 10 000

Kvinnor, gymnasial utbildning												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	5	8	12	22	30	40	63	111	191			
1987	7	7	12	20	29	42	71	106	193			
1988	5	8	15	20	29	47	71	115	200			
1989	5	9	12	21	32	44	68	112	190			
1990	5	7	12	20	29	44	67	114	188			
1991	5	8	12	20	30	43	68	109	175	334		
1992	5	7	11	20	30	43	65	111	189	343		
1993	4	7	12	18	28	46	66	115	181	353		
1994	4	8	12	20	32	44	71	100	165	295		
1995	5	6	10	19	28	40	70	104	179	323		
1996	5	6	11	20	28	44	67	109	180	314	586	
1997	4	7	10	19	27	38	64	97	167	286	592	
1998	4	6	11	17	29	40	66	96	170	297	575	
1999	4	6	12	18	27	40	67	92	168	299	595	
2000	3	7	10	19	29	46	69	99	168	315	591	
2001	4	6	10	19	27	43	60	102	169	291	565	1156
2002	3	6	11	16	25	42	67	104	172	311	574	1129
2003	4	6	9	17	25	45	64	98	166	295	554	1079
Kvinnor, eftergymnasial utbildning												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1986	3	7	6	21	20	35	59	88	158			
1987	3	6	11	14	28	35	50	88	148			
1988	5	7	11	13	26	36	59	92	156			
1989	3	6	11	15	18	31	67	85	160			
1990	2	5	11	15	21	37	55	93	153			
1991	2	5	11	14	21	37	53	74	148	306		
1992	4	4	10	15	21	34	61	92	130	269		
1993	4	5	7	15	22	34	58	87	135	278		
1994	3	6	9	18	22	33	55	77	137	232		
1995	1	4	8	13	25	30	57	80	135	249		
1996	3	3	6	11	21	34	44	80	124	220	508	
1997	2	4	8	11	22	33	41	81	126	263	536	
1998	2	4	7	12	18	34	43	77	125	281	512	
1999	3	3	8	14	20	30	43	73	134	244	553	
2000	2	3	7	11	19	32	47	68	128	244	483	
2001	3	4	7	11	21	33	46	72	126	219	464	1064
2002	4	3	5	11	19	33	42	65	124	230	488	1003
2003	3	5	5	11	17	25	44	80	124	244	437	929

Tabell 7 Döda efter kön, ålder och typ av boende 1998 till 2003

Män, flerbostadshus hyresrätt													
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	
1998	103	148	172	265	463	502	606	1081	1793	2734	2854	2384	
1999	84	113	173	279	444	477	620	1019	1671	2641	2893	2503	
2000	89	104	151	262	401	497	649	931	1575	2558	2826	2507	
2001	97	133	173	262	402	560	636	889	1461	2453	2879	2425	
2002	91	115	177	224	407	632	640	899	1490	2380	3105	2645	
2003	80	108	157	269	386	643	704	875	1389	2169	3100	2554	
Män, flerbostadshus bostadsrätt													
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	
1998	29	29	44	62	140	147	249	471	802	1351	1470	1114	
1999	31	39	43	84	143	195	240	410	808	1311	1433	1097	
2000	27	36	39	71	159	186	276	398	718	1316	1407	1111	
2001	40	42	44	78	131	218	251	404	709	1193	1424	1078	
2002	32	36	35	77	118	205	262	404	683	1140	1479	1131	
2003	30	30	46	82	114	226	284	406	637	1104	1553	1122	
Män, småhus													
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	
1998	94	108	181	333	672	755	1185	1759	2614	3568	3549	2573	
1999	88	117	207	291	629	876	1095	1694	2637	3573	3511	2619	
2000	89	99	181	308	581	838	1105	1661	2421	3487	3347	2573	
2001	73	121	178	290	568	889	1148	1570	2312	3257	3528	2662	
2002	61	120	170	262	535	955	1099	1562	2259	3217	3547	2693	
2003	64	113	180	258	491	848	1155	1524	2252	3110	3565	2680	

Tabell 7 forts. Döda efter kön, ålder och typ av boende 1998 till 2003

Kvinnor, flerbostadshus hyresrätt													
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	
1998	51	64	86	146	251	281	416	752	1375	2515	3601	4145	
1999	50	59	97	172	250	298	420	668	1292	2560	3625	4395	
2000	34	70	92	158	263	343	425	642	1283	2536	3674	4364	
2001	38	47	83	159	251	379	428	637	1264	2367	3676	4558	
2002	35	57	88	137	260	416	413	641	1162	2236	3944	4823	
2003	42	61	70	142	216	376	473	607	1078	2128	3821	4469	
Kvinnor, flerbostadshus bostadsrätt													
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	
1998	10	11	24	60	90	116	160	314	555	1086	1484	1409	
1999	13	21	33	44	98	118	183	299	615	1150	1433	1481	
2000	8	15	17	32	110	141	204	302	581	1083	1439	1519	
2001	12	13	22	44	111	166	198	321	557	1040	1431	1478	
2002	15	22	19	37	92	175	186	341	549	1022	1539	1577	
2003	12	16	22	49	73	178	213	337	552	952	1492	1487	
Kvinnor, småhus													
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	
1998	35	80	149	235	437	519	647	844	1288	2049	2373	2310	
1999	37	62	152	249	425	512	640	876	1300	2027	2477	2363	
2000	31	73	129	239	429	612	677	841	1231	2008	2340	2286	
2001	43	77	126	225	399	617	586	864	1249	1861	2450	2378	
2002	42	58	116	224	332	594	667	823	1244	1896	2444	2293	
2003	44	78	116	201	356	604	672	831	1164	1717	2428	2243	

**Tabell 8 Dödlighet efter kön, ålder och typ av boende 1998 till 2003.
Per 10 000**

Män, flerbostadshus hyresrätt													
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	
1998	11	25	33	52	87	133	192	328	485	751	1156	1840	
1999	9	19	34	55	83	118	194	324	476	725	1179	1896	
2000	10	17	30	53	76	115	200	307	471	709	1152	1881	
2001	11	20	34	53	77	121	193	298	458	718	1110	1801	
2002	10	17	35	45	79	128	188	304	483	728	1148	1913	
2003	9	16	31	56	79	130	203	306	476	702	1166	1867	
Män, flerbostadshus bostadsrätt													
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	
1998	7	10	18	26	51	68	127	226	338	572	966	1585	
1999	7	14	18	36	51	84	118	200	351	548	936	1501	
2000	7	12	16	29	57	72	131	192	318	548	904	1464	
2001	10	14	18	32	48	78	117	199	320	518	850	1407	
2002	8	12	15	32	44	69	119	199	317	513	846	1451	
2003	7	9	18	32	41	71	117	192	289	497	849	1341	
Män, småhus													
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	
1998	6	7	10	17	32	49	99	163	283	499	900	1538	
1999	6	7	12	16	30	54	88	159	287	492	884	1535	
2000	6	6	10	17	28	48	86	156	266	477	836	1479	
2001	5	7	10	16	28	47	87	147	255	454	827	1521	
2002	4	7	10	15	28	48	80	145	248	455	803	1509	
2003	5	6	11	15	26	42	80	139	246	444	794	1483	

Tabell 8 forts. Dödlighet efter kön, ålder och typ av boende 1998 till 2003. Per 10 000

Kvinnor, flerbostadshus hyresrätt												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1998	6	12	17	27	44	65	107	164	240	383	663	1160
1999	6	11	19	33	43	65	108	153	234	391	676	1211
2000	4	12	18	31	46	71	108	153	245	390	696	1189
2001	5	8	16	31	45	74	107	158	251	387	669	1242
2002	5	9	17	26	47	76	101	161	239	383	693	1301
2003	6	10	14	28	41	69	115	159	234	386	683	1231
Kvinnor, flerbostadshus bostadsrätt												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1998	3	5	11	24	28	42	62	104	154	278	514	870
1999	4	9	16	18	30	40	68	102	174	294	494	895
2000	3	6	8	13	34	44	73	103	168	275	490	895
2001	4	5	10	18	35	48	70	112	164	276	464	856
2002	5	9	9	16	31	49	65	120	167	282	483	904
2003	4	6	10	19	24	46	67	115	166	263	450	823
Kvinnor, småhus												
År	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89
1998	2	5	9	13	23	37	58	83	148	291	562	1107
1999	2	4	9	14	22	34	56	88	150	285	581	1111
2000	2	4	8	14	22	38	57	84	144	281	546	1063
2001	3	4	8	14	22	36	48	87	147	268	538	1096
2002	3	3	7	14	19	33	53	82	146	279	520	1043
2003	3	4	7	12	21	33	50	82	136	255	514	1002

9. Metod och material

Metod

Dödligheten är beräknad för olika grupperingar av befolkningen i en periodisk analys. Samtliga beräkningar har gjorts med uppdelning på kön.

Vi använder de enkla dödstalen som mått i delpopulationerna. Ett dödstal efter ålder definieras,

$$m_x = \frac{D_x}{R_x}$$

m_x = dödstal i ålder x år

D_x = antal döda i åldern x år

R_x = risktid i åldern x år

x = ålder vid kalenderårets start

Beräkningarna görs för varje kalenderår. I vissa fall har beräkningen skett aggregerat över flera kalenderår (överdödlighet).

Risktiderna har kalkylerats på individnivå (Sverigefödda). Varje individ som överlevt hela kalenderåret har bidragit med ett år till totala risktiden. Personer som avlidit eller utvandrat under kalenderåret har bidragit med ett halvt år till totala risktiden. Återinvandrare, som är Sverigefödda, ingår ej under ett givet observationsår men ingår däremot de följande åren.

Den socioekonomiska bakgrundsstrukturen är fixerad under observationsåret och motsvaras av indelningen som gäller vid årets början.

Överdödlighet

Överrisker för variabelgrupper har beräknats i förhållande till en referensgrupp. Det innebär att överrisken är beräknad som en kvot mellan jämförbara dödstal (riskindex). Om dödligheten antas vara styckvis konstant under mätperioden kan överriskerna jämföras med relativa risker i t.ex. intensitetsregression.

Genomsnittlig förändring

Beräkning av den genomsnittliga förändringen av dödstalen har utförts med hjälp av en linjär regression. Den genomsnittliga årliga

förändringen har dividerats med det genomsnittliga dödstalet under perioden.

Återstående medellivslängd

Den återstående medellivslängden vid olika åldrar har beräknats med dödstalen i 1-åriga åldersklasser som utgångspunkt. Beräkningsmetoden är principiellt i överensstämmelse med SCB:s sedvanliga beräkningsmetod för medellivslängden (se t.ex. Demografiska rapporter 2001:3). I vårt fall har bl.a. en korrigeringsgjorts av beräkningsrutinen på grund av ett annat åldersbegrepp (ålder vid årets början).

Beräkningen av återstående medellivslängden i kapitel 6 har gjorts med hjälp av en avkortad livslängdstabellteknik (5-åriga åldersklasser) för att öka stabiliteten i beräkningarna. Variansberäkningar för medellivslängden har gjorts för invandrarna efter födelseland (Chiang, 1968), som används i signifikanstest.

Material

Analysregistret baseras på RTB-folkmängden i åldrarna 30 år och äldre per den 31 december åren 1984 till 2002. För varje individ finns årligen information om kön, ålder, civilstånd och kommun. Via fastighetstaxeringsregistret och utbildningsregistret har informationen ovan kompletterats med årlig information om boende (1997–2002) samt utbildningsnivå (1985–2002) vid årets slut.

Slutligen finns information individvis om eventuellt dödsfall eller utvandring under det påföljande kalenderåret. Totalt finns årlig aggregerad information om litet mer än 5 miljoner personer i åldrarna mellan 30 och 90 år varav mellan 4,6 och 4,9 miljoner är födda i Sverige.

Civilstånd är grupperat i ogifta, gifta, skilda samt änkor/änklingar.

Högsta utbildningsnivå har aggregerats till tre grupper: förgymnasial (utbildning kortare än 9 år respektive 9-årig), gymnasial (utbildning högst 2 år respektive 3-årig) och eftergymnasial utbildning (utbildning kortare än 3 år, 3-årig eller längre samt forskarutbildning). Det partiella bortfallet är marginellt vad avser personer födda i Sverige.

Typ av boende finns indelat i tre grupper: boende i småhus, flerbostadshus med hyresrätt respektive flerbostadshus och bostadsrätt. När det gäller boendevariabeln finns en boendegrupp som betecknats som "övrigt". Denna grupp, som gäller de äldsta, har inte ingått i analysen.

Bakgrundsinformationen ovan har använts vid kalkyl av dödstal för påföljande år.

Vid indelningen av kommuner (kapitel 5) i storstäder, förortskommuner, glesbygds- respektive landsortskommuner har Kommunförbundets indelning använts. Kommunförbundet har delat in kommunerna efter strukturella egenskaper som befolkningsstorlek och näringslivsstruktur¹².

Storstad: Kommun med en folkmängd som överstiger 200 000 invånare.

Förortskommun: Mer än 50 procent av nattbefolkningen pendlar till arbetet i någon annan kommun. Det vanligaste utpendlingsmålet skall vara en storstad.

Glesbygdskommun: Kommun med mindre än fem invånare per kvadratkilometer och mindre än 20 000 invånare.

Landsortskommun: Kommun med mer än 6,4 procent av nattbefolkningen sysselsatta inom jord- och skogssektorn, en tätortsgrad under 70 procent och ej glesbygdskommun.

Utbildningsregistret

Utbildningsregistret ger årligen uppgifter om befolkningens utbildning. Första året med utbildningsuppgifter är 1985. Utbildningsuppgifter för åren 1985–1989 baseras på folkräkningen 1970 kompletterat med information från ett antal administrativa register om avklarade utbildningar. Folkräkningarna 1975, 1980 och 1985 innehöll inga uppgifter om utbildning. Följaktligen saknas i mycket stor utsträckning uppgifter om invandrades utbildning före 1990.

I samband med Folk- och bostadsräkningen 1990 har utbildningsregistret kunnat kompletteras med färsk information om avslutade utbildningar för landets drygt sex miljoner invånare i åldern 16–74 år. År 1990 innebar ett trendbrott på flera sätt. Brister i tidigare års register, som i mycket hög utsträckning saknat uppgifter om exempelvis högskolans fristående kurser samt personers utländska utbildning, kunde till stor del kunnat avhjälpas. Antalet personer där uppgift om utbildning saknas minskade från 6 procent år 1989 till 2

¹² För en mera fullständig redogörelse av Kommunförbundets klassifikation se "Demografiska rapporter" 2002:4.

procent år 1990. Vidare reviderades vissa utbildningskoder i registret. Det mest iögonfallande är en kraftig minskning av antalet forskar utbildade. Detta beror på att den långa psykologlinjen (200 poäng), som tidigare kodades på forskarnivå, 1990 kodades om till lång eftergymnasial utbildning. Totalt var det fråga om drygt 4 000 personer vars utbildningskod ändrades. I dokumentationen till utbildningsregistret varnas det för tidsseriebrottet 1990 och att jämförelser av utvecklingen före och efter 1990 bör göras med stor försiktighet.

Efter 1990 har utbildningsregistret ytterligare förbättrats genom utnyttjande av information från nya källor. I dokumentationen till utbildningsregistret pekar man på ytterligare ett tidseriebrott i registret år 2000. Från år 2000 har klassificeringssystemet SUN ersatts av den nya nomenklaturen SUN2000 och ett antal nya uppgiftskällor har tillkommit. Från och med år 1999 har vidare uppgifter om invandrades utbildning insamlats genom årliga enkäter. Sammantaget har de olika kvalitetshöjande förändringarna medfört en kraftig ökning av den registrerade utbildningsnivån.

Den slutsats man kan dra av det ovanstående är att det finns problem vid utnyttjande av utbildningsregistret för tidsserieanalys. För att i möjligaste mån undvika effekterna av tidseriebrotten har högsta utbildningsnivån delats in i endast tre grupper nämligen för-gymnasial, gymnasial och eftergymnasial utbildning och studien begränsats till endast Sverigefödda. En stor del av problemen med tidseriebrotten försvinner då.

Fastighetstaxeringsregistret

Fastighetstaxeringsregistret innehåller ett stort antal variabler om varje taxeringsenhet. Vi har använt uppgift om fastighetstyp och juridisk ägarkategori för åren 1997 till 2002 för att dela in fastigheterna i de tre grupperna småhus, flerbostadshus med hyresrätt samt flerbostadshus med bostadsrätt.

10. Referenser

Befolkningsstatistik 2002. Del 4. SCB

Chiang C.L. (1968) Introduction to stochastic processes in biostatistics. Wiley, New York.

Davey Smith G., Bartley M. and Blane D. (1990) The Black report on socioeconomic inequalities in health 10 years on. *BMJ* 301:373–377.

Demografiska rapporter 2001:3. Livslängden i Sverige 1991–2000. SCB

Demografiska rapporter 2002:4. Befolkningsåret 2001. SCB

Elo I.T. and Preston S.H. (1996) Educational differentials in mortality: United States, 1979–85. *Soc. Sci. Med.* 42:47–57.

Greijer Å. (1996). Övertäckningen i RTB – en studie av postreturer. Metodrapport från BoR-avdelningen 1996:7. SCB

Landgren-Möller E. (1997) Att ha familj. Kapitel i "Välfärd och ojämlikhet i 20-årsperspektiv 1975–1995". Rapport 91. Levnadsförhållanden. SCB

Nilsson Å. (2003) Ensamstående och sammanboende i folkbokföringen, taxeringen och i verkligheten. Kapitel i "Välfärd och ofärd på 90-talet". Rapport 100. Levnadsförhållanden. SCB

Persson J., Sjöberg I., och Johansson S-E. (2004) Bruk och missbruk, vanor och ovanor. Hälsorelaterade levnadsvanor 1980–2002. Rapport 105. Levnadsförhållanden. SCB

Valkonen T., Martikainen P., Blomgren J. (2004) Increasing excess mortality among non-married elderly people in developed countries. I *Demographic research. Special collection 2, Article 12*. Max Planck Institute for Demographic Research. Rostock.

WHO. The World Health Report 2002. WHO 2002.

Wilmoth J.R. and Dennis M. (2001) Social Differences in Older Adult Mortality in the United States: Questions, Data, Methods and Results. Department of Demography. University of California, Berkeley.